

Raport
privind administrarea și deetatzarea
proprietății publice de stat în anul 2016

CUPRINS

1. Scopurile de bază ale administrării și deetatizării proprietății publice	3
2. Perfecționarea cadrului normativ în domeniul administrării și deetatizării proprietății publice.....	6
3. Administrarea corporativă a întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu cotă majoritară de stat	11
4. Deetatizarea proprietății publice de stat.....	16
4.1 Privatizare.....	16
4.2 Parteneriat public-privat.....	17
4.2.1. Proiecte de parteneriat public-privat inițiate în domeniul sănătății	18
4.2.2. Proiecte de parteneriat public-privat inițiate în domeniul construcțiilor sociale pentru angajații din sectorul bugetar	20
4.2.3. Parteneriate public-privat în domeniul modernizării serviciilor publice	21
4.2.4. Contracte de concesiune a serviciilor de salubritate a localităților.....	22
4.2.5. Proiecte de parteneriat public privat suspendate sau reziliate	24
5. Rezultatele activității economico-financiare a întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu cotă de stat mai mare de 25 la sută.....	26
5.1 Rezultatele activității economico-financiare a întreprinderilor de stat	28
5.2 Rezultatele activității economico-financiare a societăților pe acțiuni în care cota statului depășește 25 la sută din capitalul social.....	38
5.3 Conexiunile întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat cu sistemul bugetar	45
6. Eficiența administrării proprietății publice de stat de către autoritățile administrației publice centrale	47

1. Scopurile de bază ale administrării și deetatizării proprietății publice

Obiectivele Guvernului Republicii Moldova stabilite în Programul de activitate pentru anii 2016-2018, în domeniul *Administrării și deetatizării proprietății publice sunt:*

1. Profesionalizarea managementului executiv și a consiliilor de administrație ale întreprinderilor de stat, creșterea transparenței privind formarea și componența consiliilor de administrație, inclusiv prin elaborarea și implementarea indicatorilor de performanță.

2. Perfecționarea cadrului legal în domeniul administrării patrimoniului public de către autoritățile publice centrale și locale.

3. Consolidarea capacităților instituționale ale autorităților publice centrale și locale în procesul de implementare și monitorizare a proiectelor de parteneriat public-privat.

4. Impulsionarea procesului de privatizare a patrimoniului de stat din domeniile liberalizate, bazat pe principiile transparenței, legalității și eficienței.

5. Asigurarea descentralizării patrimoniale prin accelerarea procesului de delimitare a proprietății de stat de cea a unităților administrativ-teritoriale, a bunurilor din domeniul public și din domeniul privat.

6. Remunerarea conducătorilor întreprinderilor de stat și a societăților pe acțiuni cu capital de stat în baza unor criterii și indicatori de performanță.

Întru realizarea sarcinilor trasate, Ministerul Economiei, care promovează politica statului în domeniul administrării și deetatizării proprietății publice și Agenția Proprietății Publice, organul abilitat cu administrarea și deetatizarea proprietății publice de stat, în limita competențelor atribuite prin Legea nr.121-XVI din 04 mai 2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice, în anul de referință au asigurat:

- perfecționarea cadrului normativ în domeniul administrării și deetatizării proprietății publice;
- exercitarea funcțiilor de deținător de acțiuni în societățile pe acțiuni cu capital integral sau parțial de stat;
- ținerea Registrului patrimoniului public, întocmirea bilanței patrimoniului public al Republicii Moldova;
- participarea la administrarea întreprinderilor de stat, societăților comerciale cu capital public și public/privat , inclusiv în componența consiliilor;
- actualizarea listei bunurilor proprietate de stat supuse privatizării;
- expunerea la privatizare a bunurilor proprietate publică de stat, cu utilizarea instrumentelor prevăzute de lege,

- încheierea contractelor de vânzare-cumpărare a bunurilor proprietate publică de stat privatizare la concursuri, licitații și a terenurilor proprietate publică de stat aferente bunurilor imobile proprietate privată;
- monitorizarea executării de către cumpărători a obligațiilor asumate în contractele de vânzare-cumpărare, aplicarea de măsuri în vederea executării obligațiilor contractuale, inclusiv prin intermediul instanțelor de judecată;
- mediatizarea procesului de privatizare și rezultatele lui;
- coordonarea inițierii proiectelor de parteneriat public-privat la nivel național și participarea la implementarea lor.

În condițiile legii, s-a concluzat cu autoritățile administrației publice centrale întru asigurarea:

a) exercitării conforme a funcțiilor de fondator în întreprinderile de stat și de acționar în societățile comerciale cu capital integral sau parțial de stat;

b) ținerii evidenței patrimoniului public de stat din administrare;

c) prezentării, în termenul stabilit, a dărilor de seamă privind patrimoniul public din administrare și întocmirii rapoartelor anuale referitor la rezultatele administrării;

d) exercitarea controlului asupra corectitudinii calculării și transferării în termenul stabilit, în bugetul de stat a dividendelor aferente acțiunilor statului și a unei părți din profitul net al întreprinderilor de stat;

e) corectitudinii aplicării procedurii de inițiere a parteneriatelor publice-privat și implementării conforme a acestora.

Conform datelor din Registrul patrimoniului public, ținut de Agenția Proprietății Publice conform Hotărârii Guvernului nr.675 din 6 iunie 2008, la situația din 01 ianuarie 2017, în administrarea autorităților administrației publice centrale se află 243 întreprinderi de stat și 103 pachete de acțiuni ale statului în societăți pe acțiuni. Valoarea patrimoniului de stat aflat în gestiunea întreprinderilor de stat constituie 16871,6 mil lei, iar valoarea patrimoniului de stat deținut în societățile pe acțiuni, constituie 9 875,2 mil lei. Pe parcursul anului 2016 din Registrul patrimoniului public au fost radiate 15 entități:

- **7 societăți pe acțiuni:** S.A. "Fabrica de vinuri din Telenești", S.A. "Fabrica de produse lactate „SUT”, S.A. "Fertilitatea-Călărași" - **în rezultatul lichidării** și S.A. "Fabrica de vinuri „Vinaria-Bardar"; S.A. "Amelioratorul", S.A. "Aeropot Catering", S.A. "Magazinul Central „UNIC”- **în rezultatul privatizării.**
- **8 întreprinderi de stat:** I.S. Centrul de tehnologii si mijloace tehnice si securitate "Tehnosec", Centrul Republican de Pedologie Aplicata, Centrul de Standardizare si Stabilire a Calității Nutrețurilor si Produselor Cerealiere, I.S. "Centrul de Stat pentru Certificarea Materialului Semincer" - **în rezultatul reorganizării**, I.S. "Întreprinderea de reparare si exploatare - Auto" și I.S. "Centrul de Instruire si Producție" - **în rezultatul privatizării**, I.S. "Univers-AGRO" - **în rezultatul lichidării**, I.S. Ferma de creștere a cailor de rasa "AT-Prolin" **în rezultatul transmiterii cu titlu gratuit în proprietatea publică a UTA Găgăuzia.**

Informația din Registrul patrimoniului public, conform situației la 01.01.2017, se prezintă astfel:

Nr. d/o	Denumirea autorității publice centrale	TOTAL:		Societăți comerciale		Întreprinderi de stat	
		nr.	Valoarea patrimoniului de stat	nr.	Cota statului, conform activelor nete	nr.	Valoarea activelor nete
1	Ministerul Agriculturii si Industriei Alimentare	79	1865784.3	42	1,225,183.3	37	640,601.0
2	Ministerul Educației	3	11737.9			3	11,737.9
3	Ministerul Mediului	1	22935.0			1	22,935.0
4	Ministerul Sănătății	4	19323.8	1	18,067.8	3	1,256.0
5	Ministerul Muncii, Protecției Sociale si Familiei	2	73156.5			2	73,156.5
6	Ministerul Culturii	34	583516.3	3	40,484.4	31	543,031.9
7	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	7	662844.1			7	662,844.1
8	Ministerul Economiei	42	5460167.8	23	3,829,367.1	19	1,630,800.7
9	Ministerul Finanțelor	6	68403.8	2	299.5	4	68,104.3
10	Ministerul Justiției	2	11058.9			2	11,058.9
11	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	1	9380.2			1	9,380.2
12	Ministerul Afacerilor Interne	5	88072.5			5	88,072.5
13	Ministerul Apărării	3	338218.5			3	338,218.5
14	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor	13	121478.0	3	10,747.5	10	110,730.5
15	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	33	10754682.3	14	411,259.3	19	10,343,422.9
16	Ministerul Tineretului si Sportului	1	103475.5			1	103,475.5
17	Agencia Proprietății Publice	16	5129158.5	13	4,328,879.5	3	800,278.9
18	Agencia "Apele Moldovei"	17	436885.0	1	10,886.3	16	425,998.7
19	Agencia Relații Funciare si Cadastru	4	198742.1			4	198,742.1
20	Agencia "Moldsilva"	25	139982.1			25	139,982.1
21	Cancelaria de Stat	10	567932.1			10	567,932.1
22	Biroul Național de Statistică	1	12828.8			1	12,828.8
23	Departamentul Instituțiilor Penitenciare	12	23933.0			12	23,933.0
24	Comisia Națională a Pieței Financiare	1	410.7			1	410.7
25	Academia de Științe a R.M.	11	18536.8			11	18,536.8
26	Serviciul de Informații și Securitate	1	3289.7			1	3,289.7
27	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	1	24.3			1	24.3
28	Agencia Rezerve Materiale	3	0.0	1	0.0	2	0.0
29	Alte entități	2	10869.6			2	10,869.6
30	Întreprinderi de peste hotare	6	9928.3			6	9,928.3
TOTAL		346	26746756.4	103	9,875,174.8	243	16,871,581.6

2. Perfecționarea cadrului normativ în domeniul administrării și deetatării proprietății publice

Întru coroborarea legislației naționale la cea comunitară, reglementării regimului juridic aplicabil proprietății publice, excluderii elementelor interpretabile și contradictorii identificate în procesul implementării actelor normative, ținând cont de recomandările Curții de Conturi, în perioada de referință, au fost elaborate 5 proiecte de legi, 9 proiecte de hotărâri cu privire la transmiterea bunurilor imobile și promovate modificări și completări în peste 18 acte regulatorii existente, în particular:

➤ proiectul *Legii privind delimitarea proprietății publice*, elaborat în scopul reglementării regimului juridic aplicabil proprietății publice (domeniul public și domeniul privat), precum și a competențelor autorităților administrației publice centrale și locale în procesul delimitării bunurilor proprietate publică, care se află la etapa de definitivare;

➤ proiectul *Legii privind concesiunile de lucrări și servicii*, care determină o nouă abordare privind atribuirea concesiunilor cu caracter economic pe principii de eficiență și transparență, racordat la Directivele europene (aprobat de Guvern la 03.05.2017).

➤ **proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deetatărea proprietății** (aprobat de Parlament prin Legea nr.287 din 16.12.2016), elaborat în scopul excluderii ambiguităților în interpretarea prevederilor art.24 alin. (3), în partea ce ține de aprobarea de către Guvern a unui regulament care ar stabili cum se efectuează modalitățile de privatizare, normă inclusă prin Legea nr 158 din 18 iulie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

➤ proiectul Hotărârii de Guvern *cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în unele Hotărâri ale Guvernului* (12 acte normative ce țin de administrarea și deetatărea proprietății publice), *aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.299 din 18.03.2016*, elaborat în scopul ajustării terminologiei de raportare financiară la Standardele Naționale de Contabilitate, la prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar fiscale nr.181 din 25.07.2014, precum și coroborării la prevederile Legii nr.171 din 11.07.2012 privind piața de capital, precum și eliminarea unor prevederi contradictorii, inclusiv:

- a) *Hotărârea Guvernului nr. 945 din 20 august 2007 „Cu privire la măsurile de realizare a Legii nr.121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deetatărea proprietății publice”*, fiind expuse în redacție nouă Anexa nr.2 ”Lista bunurilor proprietate de stat supuse privatizării” și Anexa nr.3 ”Lista obiectelor nefinalizate proprietate de stat supuse privatizării”;
- b) *Regulamentul privind vânzarea acțiunilor proprietate publică la Bursa de Valori, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.145 din 13.02.2008* s-a ajustat

la prevederile Legii nr.171 din 11.07.2012 privind piața de capital și s-au concretizat criteriile de selectare a societăților de investiții;

- c) *Regulamentul cu privire la modul de determinare și comercializare a activelor neutilizate ale întreprinderilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.480 din 28 martie 2008* s-a completat cu obligativitatea obținerii acordului Agenției Proprietății Publice pentru comercializarea activelor neutilizate de către întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni cu cotă majoritară de stat supuse privatizării, după obținerea autorizației de la autoritatea administrației publice centrale (fondator);
- d) *Regulamentul concursurilor comerciale și investiționale de privatizare a proprietății publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 919 din 30.07.2008*, s-a concretizat termenul de semnare a contractelor de vânzare-cumpărare, s-au extins competențele Comisiei în ceea ce privește stabilirea prețului inițial de vânzare, s-au inclus prevederi ce țin de obligativitatea capitalizării investițiilor efectuate conform contractului de vânzare-cumpărare.
- e) *Hotărârea Guvernului nr.1428 din 16.12.2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la vânzarea-cumpărarea terenurilor aferente*, s-a concretizat procedura de transmitere în locațiune/arendă a terenurilor proprietate publică a statului aferente bunurilor imobile proprietate privată/de stat și a actelor necesare, precum și reglementarea transferului mijloacelor financiare rezultate din locațiune/arendă în bugetul de stat.
- f) *Regulamentul privind licitațiile cu strigare și cu reducere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 136 din 10.02.2009* s-a concretizat mărimea minimă a taxei de participare la licitațiile de privatizare a bunurilor proprietate publică, s-a stabilit modalitatea de reducere a prețului inițial de vânzare, s-a concretizat modalitatea achitării serviciilor organizațiilor care prestează servicii de organizare și desfășurare a licitațiilor în bază de contract.
- g) *Regulamentul cu privire la modul de stabilire a prețului inițial de vânzare a acțiunilor proprietate publică supuse privatizării aprobat Hotărârea Guvernului nr. 453 din 02.06.2010* s-a adus în concordanță cu prevederile Legii privind piața de capital nr.171 din 11 iulie 2012 și Standardul Național de Contabilitate.
- h) *Regulamentul privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 476 din 04.07.2012* s-a completat conținutul cadru al studiului de fezabilitate cu prevederi ce țin de elucidarea viabilității proiectelor de parteneriat public-privat (Comparatorul Sectorului Public) precum, și prevederi ce țin de completarea contractelor PPP cu clauze privind dreptul de proprietate asupra obiectului contractului și modalitatea de transfer către partenerul public a obiectului contractului, la etapa finalizării contractului.

- i) *Regulamentul privind casarea bunurilor uzate, raportate la mijloace fixe, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.500 din 12 mai 1998, fiind ajustat terminologia utilizată la prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar fiscale nr.181 din 25.07.2014;*
- j) *Regulamentul privind atragerea investițiilor în societățile comerciale cu capital public sau public-privat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 414 din 21 iunie 2013 s-a adus în concordanță cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.519 din 02.07.2014 "Cu privire la delegarea funcțiilor de administrare a proprietății de stat autorităților administrației publice centrale de specialitate", astfel comisiile de atragere a investițiilor urmează a fi înstitute de autoritățile administrației publice care administrează societățile pe acțiuni pentru care se inițiază atragerea investițiilor.*

➤ ***Cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în unele hotărâri ale Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.633 din 13.04.2016, prin care au fost operate modificări și completări la:***

- a) *Hotărârea Guvernului nr.568 din 06 mai 2008 "Cu privire la organizarea evidenței proprietății publice și circulația acesteia și exercitarea funcțiilor de către persoanele împuternicite să reprezinte interesele statului/unităților administrativ-teritoriale", având drept scop ajustarea terminologiei utilizate în anexa nr.1 la Standardele Naționale de Contabilitate și raportarea de către entități a sumelor distribuite pentru efectuarea acțiunilor de sponsorizări și binefacere, în scopul minimizării cheltuielilor nejustificate ale acestora;*
- b) *Hotărârea Guvernului nr.675 din 06 iunie 2008 cu privire la Registrul patrimoniului public, întru asigurarea ținerii evidenței domeniului la care sunt atribuite bunurile proprietate de stat (domeniul public sau domeniul privat al statului);*

➤ ***Pentru modificarea și completarea unor hotărâri ale Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.623 din 19.05.2016, în scopul realizării cerințelor și recomandărilor Curții de Conturi expuse în Hotărârile nr.17 din 19.06.2015 și nr.20 din 25.06.2015, prin care au fost operate modificări și completări la:***

- a) *Anexa nr.4 „Regulile privind desfășurarea muncii prin cumul a funcționarului public” a Hotărîrii Guvernului nr. 201 din 11 martie 2009 "Privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public", în vederea micșorării de la 9 la 5 a numărului de organe de conducere prevăzut de legislație, în care concomitent poate fi desemnat/ales același funcționar public;*
- b) *Hotărîrea Guvernului nr.110 din 23 februarie 2011 "Cu privire la unele aspecte ce țin de repartizarea profitului net anual al societăților pe acțiuni cu cotă de participare a statului și al întreprinderilor de stat", în vederea stabilirii restricției privind efectuarea sponsorizărilor de către întreprinderile de stat și*

societățile pe acțiuni cu cotă majoritară de stat, pentru situațiile în care entitatea a obținut pierderi sau plățile nu se efectuează din profitul net.

➤ **Privind modificarea anexelor nr.1 și nr.2 la Hotărârea Guvernului nr.419 din 18 iunie 2012** - Listei bunurilor proprietate publică a statului și a listei lucrărilor și serviciilor de interes public național propuse parteneriatului public-privat, elaborat în baza propunerilor autorităților publice centrale (aprobat de Guvern prin Hotărârile nr. 586 din 12.05.2016, nr.689 din 31.05.2016, nr.74 din 15.02.2017 și nr.237 din 25.04.2017).

În scopul eficientizării administrării proprietății publice de stat au fost elaborate și înaintate Guvernului un șir de proiecte de acte normative, în particular:

pentru modificarea și completarea Regulamentului cu privire la modul de dare în locațiune a activelor neutilizate, aprobat de Guvern prin Hotărârea nr.285 din 12.03.2016, prin care prevederile Regulamentului s-au coroborat la prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității fiscale nr.181/2014, s-a admis utilizarea mijloacelor financiare obținute de la transmiterea în locațiune a activelor neutilizate și pentru achitarea datoriilor salariale, s-a prevăzut scutirea instituțiilor publice de la achitarea chiriei spațiilor utilizate de la instituțiile finanțate de la același buget, achitând doar plata pentru serviciile comunale, energia electrică și alte servicii;

proiectul de lege privind declararea utilității publice pentru lucrările de interes național de reconstrucție și construcție a liniilor electrice cu tensiunea de 110 kV Drochia – Șuri, Șuri – Dondușeni, Chișinău – Hîncești, Hîncești – Cneazevca, Șoldănești – Ignăței (aprobat de Parlament prin legea 67 din 13.04.2017);

proiectul de lege privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție a conductei de transport gaze pe direcția Ungheni – Chișinău (faza a II-a a implementării proiectului „Conducta de interconectare a sistemului de transport gaze naturale din România cu sistemul de transport gaze naturale din Republica Moldova”), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 271 din 03.05.2017.

privind transmiterea cu titlu gratuit din proprietatea publică a statului în proprietate publică locală:

- a satului Cimișeni, r-l Criuleni a 8 blocuri locative aflate în gestiunea economică a S.A. „Becon-Basarabia”, s. Cimișeni, r-nul Criuleni (aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.1269 din 23.11.2016);

- a orașului Călărași bunul imobil din or. Călărași, str. Ștefan cel Mare, nr.56 (aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.1446 din 30.12.2016);

- a satului Mingir, r-l Hîncești a blocului locativ cu 16 apartamente (aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.12 din 19.01.2017);

- a orașului Vadul lui Vodă a 11 blocuri locative din oraș (aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.17 din 23.01.2017);

- *privind transmiterea cu titlu gratuit* în administrarea Ministerului Justiției, gestiunea Î.S. „Brănești” a bunurilor imobile ale bazei de odihnă „Mecita” din regiunea Odesa, raionul Belgorod-Dnestrovsk, orașelul Zatoka, din administrarea Agenției Proprietății Publice (aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.1219 din 07.11.2016);

- *privind transmiterea cu titlu gratuit* în administrarea Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, gestiunea Î.S. „Poșta Moldovei”, a încăperii amplasate în blocul locativ din mun. Chișinău, str.Ismail, nr.116/3, din gestiunea economică a S.A. „TUTUN-CTC” (aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.1361 din 19.12.2016);

Întru consolidarea capacităților instituționale ale autorităților publice centrale și locale în procesul de implementare și monitorizare a proiectelor de parteneriat public-privat (**PPP**) în Republica Moldova, în colaborare cu Ministerul Federal al Economiei și Energeticii al Germaniei s-au implementat acțiuni conform planului de realizare a Proiectului Twinning „Consolidarea sistemului de parteneriat public-privat în Republica Moldova”, proiect implementat în perioada 20 februarie 2014 - 26 aprilie 2016. Cele mai importante realizări pe parcursul anului 2016 sunt:

- ✓ Glosarul PPP englez-român și român-englez, care cuprinde termenii și noțiunile de bază aferente domeniului parteneriatelor public-private.
- ✓ Foia de parcurs pentru dezvoltarea politicilor de PPP și concesiuni pentru anii 2016-2020.
- ✓ Proiectul de lege privind concesiunile de lucrări și servicii;
- ✓ Modificarea procedurilor standard existente privind dezvoltarea parteneriatului public-privat (HG nr. 476 din 07.02.2012).

3. Administrarea corporativă a întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu cotă majoritară de stat.

Întru implementarea administrării corporative în întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni cu cotă majoritară de stat, precum și în scopul realizării recomandărilor Curții de Conturi, expuse în Hotărârea nr.17 din 19.06.2015 s-au întreprins următoarele:

a fost elaborat și prezentat Guvernului spre examinare și aprobare, proiectul de ***Lege cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală*** (scr. nr.10-3201 din 07.06.2017), prin care se propune extinderea atribuțiilor consiliului de administrație a întreprinderilor de stat/municipale, în particular în vederea: (i) stabilirii indicatorilor de performanță ai întreprinderii și a criteriilor de evaluare; (ii) aprobării planului de afaceri trienal al întreprinderii și monitorizarea executării acestuia; (iii) monitorizării derulării situațiilor litigioase cu informarea fondatorului; (iv) examinării rapoartelor organelor de control și aprobarea planului de acțiuni privind înlăturarea încălcărilor identificate; (v) aprobării Regulamentului privind achiziționarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor; (vi) selectării prin concurs a candidaturii administratorului și propunerea fondatorului/autorității executive spre desemnare; (vii) aprobării deciziilor privind plafonul concret al salariului conducătorului întreprinderii pasibil limitării etc. De asemenea, a fost extins spectrul chestiunilor care, în mod obligatoriu, urmează a fi examinate de organele de conducere ale întreprinderii. În particular, fondatorul urmează să examineze și să autorizeze achiziționarea bunurilor de către întreprinderea de stat/municipală ale căror valoare de piață constituie peste 25% din valoarea activelor nete ale acesteia, conform ultimei situații financiare anuale sau depășesc 400 000 de lei. Totodată, în scopul neadmiterii delegării către întreprinderile de stat/municipale a unor funcții specifice autorităților și instituțiilor publice, precum și creării condițiilor pentru sporirea atractivității investiționale, s-a propus stabilirea unui termen limită de 4 ani pentru reorganizarea întreprinderilor de stat/municipale în forma organizator-juridică de societate comercială sau instituție publică.

De asemenea, întru respectarea principiului de maximă transparență în activitatea întreprinderii de stat/municipală, proiectul prevede exhaustiv documentele și informațiile ce urmează a fi plasate obligatoriu pe pagina web a întreprinderii, fondatorului și a Agenției Proprietății Publice.

➤ a fost elaborat și prezentat spre examinare ***proiectul hotărârii de Guvern cu privire la reprezentarea statului în societățile comerciale cu capital public sau public-privat*** (scr. nr. 10-21998 din 10.04.2017) prin care se propune aprobarea în redacție nouă a Regulamentului cu privire la reprezentarea statului în societățile comerciale cu capital public sau public-privat, precum și a Regulamentelor-model ale consiliului societății și comisiei de cenzori a societății pe acțiuni cu capital public sau majoritar public, a Contractului individual de muncă - model al directorului societăților cu capital public sau majoritar public.

Proiectul Regulamentului cu privire la reprezentarea statului în societățile comerciale cu capital public sau public-privat, prevede:

- stabilirea criteriilor de selectare și evaluare a membrilor consiliilor societăților comerciale cu capital public sau public-privat, a comisiei de cenzori și a reprezentantului statului, atribuțiile și răspunderea acestora pentru prejudiciile cauzate societății comerciale, rezultate din îndeplinirea deciziilor adoptate de ei, modul de desemnare și revocare a reprezentantului statului, împuternicirile acestuia, criteriile de apreciere a exercitării atribuțiilor încredințate lui.

- stabilirea condițiilor pentru determinarea circumstanțelor, care să constate eschivarea de la exercitarea funcțiilor ca temei pentru anularea indemnizațiilor lunare pentru persoanele ce reprezintă interesele statului în societăți comerciale.

- instituirea unui sistem intern eficient la înaintarea candidaturilor pentru alegere în organele de conducere,

- evaluarea activității reprezentantului statului; în acest scop a fost elaborat proiectul *Instrucțiunii cu privire la modul de evaluare a funcționarilor publici care vor fi desemnați/promovați în calitate de persoane ce reprezintă interesele statului în societățile comerciale cu capital public sau public-privat.*

- monitorizarea activității societăților comerciale, identificarea problemelor cu care se confruntă acestea, precum și înaintarea propunerilor privind soluționarea lor; în acest sens a fost elaborat proiectul *Raportului-model al reprezentantului statului*, ce urmează a fi prezentat semestrial autorității administrației publice centrale care exercită drepturile de acționar și de administrare a proprietății publice în societățile comerciale cu cota de participare a statului.

➤ prin hotărârea nr. 1450 din 30.12.2016 au fost operate modificări și completări în Hotărârea Guvernului nr.568/2008 ”Cu privire la organizarea evidenței proprietății publice, circulația acesteia și exercitarea funcțiilor de către persoanele împuternicite să reprezinte interesele statului/unităților administrativ-teritoriale” și Hotărârea Guvernului nr.519/2014 ”Cu privire la delegarea funcțiilor de administrare a proprietății de stat autorităților administrației publice centrale de specialitate”, în scopul responsabilizării autorităților administrației publice centrale pentru determinarea măsurilor de eficientizare a gestionării patrimoniului public, prin stabilirea și evaluarea indicatorilor de performanță, precum și în vederea analizei situației patrimoniale și a riscurilor aferente societăților comerciale cu cota statului pînă la 50%”.

Întru optimizarea dimensiunilor, structurii, metodelor de administrare a proprietății publice, de către autoritățile administrației publice centrale au fost inițiate și desfășurate proceduri de reorganizare sau dizolvare a unor societăți pe acțiuni și/sau întreprinderi de stat. Astfel:

- ***Ministerul Economiei*** a asigurat reorganizarea Întreprinderii de Stat „Direcția pentru Exploatarea Imobilului” prin fuziunea (absorbția) Societății pe Acțiuni „Centrul pentru Productivitate și Competitivitate din Moldova” (Hotărârea Guvernului nr.1039 din 13.09.2016);

- **Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare** a asigurat reorganizarea prin separare a Întreprinderii de Stat „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău” cu crearea Instituției Publice „Centrul de Excelență în Viticultură și Vinificație din Chișinău” (Hotărârea Guvernului nr.781 din 22.06.2016);

- **Ministerul Sănătății** a asigurat crearea Societății pe Acțiuni „MoldFarm”, cu cotă integrală de stat (Hotărârea Guvernului nr.1336 din 14.12.2016);

- **Cancelaria de Stat** a promovat reorganizarea Instituției publice Direcția generală pentru administrarea clădirilor Guvernului Republicii Moldova prin fuziune (absorbție) cu Întreprinderea de Stat „Cantina Cancelariei de Stat” (Hotărârea Guvernului nr.99 din 23.02.2017);

- **Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor** a inițiat reorganizarea prin transformare a Î.S. „Centrul Național pentru Frecvențe Radio” în Instituția publică „Serviciul Național de Management al Frecvențelor Radio și Securității Cibernetice” (Hotărârea Guvernului nr.100 din 24.02.2017);

- **Ministerul Culturii** a asigurat reorganizarea Î.S. „Organizația Concertistică și de Impresariat „Moldova-Concert” prin fuziunea (absorbția) Întreprinderii de Stat „Agenția de impresariat” (Hotărârea Guvernului nr.169 din 22.03.2017).

În anul de referință a fost asigurată plasarea pe portalul guvernamental unic de date deschise (www.date.gov.md) a 8 seturi de date cu caracter public **privind rezultatele activității economico-financiare a întreprinderilor cu cotă majoritară de stat**, și anume:

- balanța patrimoniului public pentru autoritățile publice centrale;
- balanța patrimoniului public pentru unitățile administrativ-teritoriale;
- date privind societățile pe acțiuni în care statul deține cotă parte în capitalul social și date privind întreprinderile de stat;
- rezultatele și indicatorii economico-financiar ai activității întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu cotă de stat mai mare de 25% din capitalul social.

Întru implementarea administrării corporative la întreprinderile de stat, potrivit informației prezentate de autoritățile administrației publice centrale, în perioada de raportare, consilii de administrație au fost instituite la 181 întreprinderi de stat ceea ce constituie 90,5% din numărul total de 200 întreprinderi administrate. La 3 întreprinderi de stat, în componența consiliilor de administrație nu au fost incluși reprezentanții Ministerului Economiei și ai Ministerului Finanțelor. În 56,9% din întreprinderile de stat nu se respectă prevederile Legii cu privire la întreprinderea de stat în partea ce ține de reprezentarea majoritară a Ministerului Economiei și Ministerului Finanțelor în consiliile de administrație.

În rezultatul examinării informației privind exercitarea funcțiilor de către persoanele împuternicite să reprezinte interesele statului în anul 2016, prezentată de întreprinderile de stat în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.568 din 06.05.2008, se constată că, la 23 întreprinderi de stat, ședințele consiliului au fost convocate mai rar decât o dată în trimestru, astfel fiind încălcate prevederile art.7 pct.12 al Legii cu privire la întreprinderea de stat.

Informația detaliată privind instituirea consiliilor de administrație este reflectată în tabelul de mai jos.

Nr. d/o	Denumirea autorității administrației publice centrale	SA/IS	Întreprinderi de stat și societăților pe acțiuni cu cotă majoritară de stat administrate						
			Nr. total	în procedură de insolv. / lichid.	nu activează	în câte au fost instituite consilii	nr. în câte au fost incluși reprezentanții		nr. în câte reprezent. ME și MF constituie majoritatea
							Min. Econom.	Min. Finanț.	
1	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	S.A.	16	4/2	4	5	4	4	
		Î.S.	37	7/0	5	25	24	24	6
2	Ministerul Sănătății	S.A.	1			1	1	1	
		Î.S.	3		1	1	0	0	0
3	Ministerul Culturii	S.A.	3			3	3	3	
		Î.S.	31	1/2	7	22	22	22	21
4	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicației	Î.S.	7			7	7	7	0
5	Ministerul Economiei	S.A.	20	3/1	2	15	15	15	
		Î.S.	19	1/5		13	13	13	13
6	Ministerul Finanțelor	S.A.	1			1	1	1	
		Î.S.	4			4	4	4	4
7	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor	S.A.	3	0/2	1	0	0	0	
		Î.S.	10	1/0		10	10	10	10
8	Ministerul Transport. și Infrastructurii Drumurilor	S.A.	14	1/0	1	12	12	12	
		Î.S.	19	0/1	6	13	13	13	11
9	Ministerul Afacerilor Interne	Î.S.	5		1	5	4	4	3
10	Agenția Proprietății Publice	S.A.	9	1/4	2	1	1	1	
		Î.S.	3	0/1		2	2	2	2
11	Agenția Relații Funciare și Cadastru	Î.S.	4			4	4	4	4
12	Ministerul Educației	Î.S.	3		1	2	2	2	0
13	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Î.S.	2			2	2	2	2
14	Ministerul Afacerilor Externe	Î.S.	1			1	1	1	1
15	Ministerul Apărării	Î.S.	3			3	3	3	3
16	Ministerul Justiției	Î.S.	2			1	1	1	1
17	Departamentul Instituțiilor Penitenciare	Î.S.	12	0/1	4	-	-	-	-
18	Agenția "Apele Moldovei"	S.A.	1			1	1	1	
		Î.S.	16	2/0	0	16	16	16	16
19	Agenția "Moldsilva"	Î.S.	25			25	25	25	0
21	Cancelaria de Stat	Î.S.	10		2	8	8	8	0
22	Agenția Rezerve Materiale	S.A.	1	1/0					
		Î.S.	2		1	2	2	2	1
23	Academia de Științe	Î.S.	11		1	10	10	10	2
24	Ministerul Mediului	Î.S.	1			1	1	1	0
25	Ministerul Tineretului și Sport.	Î.S.	1			1	1	1	0
26	Alte autorități publice	Î.S.	6	0/1	1	3	3	3	3
TOTAL		S.A.	69	11/9	10	39	38	38	
		Î.S.	237	13/11	30	181	178	178	103

Una din problemele stringente existente este divergența considerabilă dintre numărul de întreprinderi de stat înregistrate în Registrul persoanelor juridice și numărul întreprinderilor de stat înscrise în Registrul patrimoniului public, în baza dărilor de seamă a autorităților administrației publice centrale, problemă abordată în toate Rapoartele anuale privind administrarea și deetatizarea proprietății publice, precum și de Curtea de Conturi în unele rapoarte de audit, dar nesoluționată de autoritățile administrației publice centrale care au calitatea de fondatori,

În rezultatul contrapunerii informației din Registrul patrimoniului public cu informația privind întreprinderile de stat înregistrate în Registrul de Stat al persoanelor juridice, conform situației din 01.01.2017, au fost identificate peste **460** întreprinderi de stat care figurează în Registrul de stat al persoanelor juridice, dar nu sunt gestionate de autoritățile administrației publice centrale care le-au fondat. Practic, toate aceste întreprinderi de stat nu activează de mulți ani, de regulă, motivele fiind: lipsa mijloacelor circulante, a bunurilor imobile proprii, competitivitatea redusă a producției/serviciilor, s.a.. În privința lor, de către autoritățile administrației publice centrale (succesorii fondatorilor acestora) urmează să fie întreprinse măsuri privind reorganizarea sau lichidarea lor.

Adresările Ministerului Economiei și Agenției Proprietății Publice către autoritățile administrației publice centrale în vederea identificării soluțiilor de minimalizare a numărului entităților care formal figurează în Registrul de stat al persoanelor juridice (reorganizarea sau lichidarea lor), înaintate pe parcursul anilor 2013 – 2016, nu s-au soldat cu rezultate spectaculoase, fiind lichidate doar 17 întreprinderi nemonitorizate. Datele privind 7 întreprinderi de stat au fost incluse în dările de seama privind valoarea patrimoniului public al întreprinderilor de stat, însă activitatea acestora nu a fost relansată, cu excepția Î.S.”Clinica Stomatologică din Orhei” din administrarea Ministerului Sănătății și Î.S.”Administrare generală” din administrarea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. Actualmente 15 întreprinderi de stat din cele nemonitorizate se află în procedură de lichidare, una în procedură de insolvență și una în procedură de reorganizare.

4. Deetatizarea proprietății publice de stat

4.1 Privatizare

În conformitate cu prevederile Legii 121-XVI din 04 mai 2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice și actelor normative aferente executării legii, pe parcursul anului 2016 au fost organizate și desfășurate 3 runde de privatizare în cadrul cărora au fost organizate licitații și concursuri comerciale și investiționale, fiind expuse 68 bunuri proprietate publică de stat, inclusiv 28 pachete de acțiuni la licitații pe piața reglementată, 22 bunuri la concurs comercial, 17 bunuri la licitație cu strigare, 2 bunuri la concurs investițional.

În rezultatul licitațiilor „cu strigare” desfășurate pe piața reglementată (Bursa de Valori) în perioada *4-8 aprilie, 19-23 septembrie, 12-16 decembrie*, au fost tranzacționate valorile mobiliare proprietate publică de stat din 4 societăți pe acțiuni (S.A. "Aeroport Catering" (100%), mun. Chișinău; S.A. "Amelioratorul" (99,385%), or. Taraclia; S.A. "Magazinul Universal Central "UNIC" (85,45%), mun. Chișinău, S.A. "Fabrica Vinuri "Vinăria-Bardar" (0,005%), r-nul Ialoveni, s. Bardar), la preț total de 258 298,7 mii lei.

În cadrul licitațiilor „cu strigare” desfășurate la *16 martie, 21 septembrie și 15 decembrie*, au fost vândute 3 obiecte nefinalizate (*Centru comercial, s. Dezghingea, UTA Găgăuzia; Club cu rețele inginerești, s. Horodiște, r-nul Călărași, Ambulatoriu, s. Codreanca, r-nul Strășeni*).

La concursurile comerciale și investiționale desfășurate în perioada *19 februarie – 23 martie, 8 iulie – 20 septembrie, 11 noiembrie – 16 decembrie*, au fost privatizate 2 complexe patrimoniale unice (*Î.S. "Întreprinderea de Reparare și Exploatare Auto", mun. Chișinău, str. Burebista, 17 și Î.S. "Centrul de Instruire și Producție", mun. Chișinău, str. Pantelimon Halippa, 2*) la preț total de 28 700,0 mii lei. Pentru bunurile expuse la concurs investițional cereri nu au fost depuse.

În limita competențelor atribuite, a fost acceptată privatizarea încăperilor nelocuibile date în locațiune în sumă de 2 437,3 mii lei și au fost încheiate contracte de vânzare-cumpărare a terenurilor aferente proprietate publică de stat în sumă de 13 059,3 mii lei.

Pe parcursul anului 2016, în bugetul de stat a fost transferată suma de 321 431,1 mii lei, care include impozitul privat, achitat conform Legii bugetului de stat.

4.2 *Parteneriat public-privat*

Pe parcursul perioadei de raportare, în vederea dezvoltării capacităților interne a administrației publice pentru inițierea și implementarea proiectelor de parteneriat public-privat (PPP) în Republica Moldova s-au realizat următoarele:

✓ Consolidarea capacităților tehnice și administrative ale Agenției Proprietății Publice și ale autorităților publice în implementarea proiectelor PPP, prin organizarea a 12 ateliere de instruire pentru reprezentanții autorităților administrației publice centrale și locale, reprezentanții instituțiilor de învățământ superior de stat, instituțiilor financiar - bancare, sectorului privat și companiilor de consultanță, cu participarea experților UE cooptați în cadrul proiectului Twinning;

✓ Asistarea consultativă a două proiecte PPP pilot de către experții Uniunii Europe și anume:

- ”Construcția de locuințe sociale pentru colaboratorii Ministerului Apărării și ai Armatei Naționale”;

- ”Dezvoltarea infrastructurii termoeenergetice pe biomasa prin instalarea și utilizarea termocentralelor pe biomasă, precum și furnizarea energiei termice la instituțiile publice din arderea biomasei”.

Pe parcurs, au fost organizate un șir de ședințe de lucru cu participarea partenerilor publici și a experților Uniunii Europene, în cadrul cărora au fost elucidate impedimentele identificate de partenerii publici în dezvoltarea și implementarea proiectelor PPP pilot, fiind expuse recomandări în vederea perfecționării documentației de proiect.

De asemenea, au fost organizate ședințe comune cu participarea companiilor de consultanță care au elaborat studiul de fezabilitate pentru proiectele PPP pilot, în scopul concretizării condițiilor/cerințelor partenerului public față de partenerul privat, precum și includerea în proiectul contractului a unor măsuri de siguranță pentru partenerul public în cazul apariției unor litigii sau riscuri neidentificate la etapa inițială. Drept rezultat, pentru aceste proiecte PPP pilot au fost elaborate Foile de parcurs privind etapele de implementare, inclusiv proiectele contractelor PPP.

Urmare consultărilor oferite de experții europeni, în luna octombrie 2016 a fost semnat contractul PPP „Dezvoltarea infrastructurii termoeenergetice pe biomasa prin instalarea și utilizarea termocentralelor pe biomasă, precum și furnizarea energiei termice la instituțiile publice preselecțate din raionul Ungheni”, iar în luna noiembrie - contractul PPP „Construcția de locuințe sociale pentru colaboratorii Ministerului Apărării și ai Armatei Naționale”.

În anul 2016 au fost monitorizate 72 contracte de parteneriat public-privat și concesiune (dintre care 8 au fost reziliate), înscrise în Registrul patrimoniului public, inclusiv 8 contracte la nivel central și 64 la nivel local, în particular:

4.2.1. Proiecte de parteneriat public-privat inițiate în domeniul sănătății

În scopul prestării unor servicii moderne de dializă în Republica Moldova, Ministerul Sănătății a decis dezvoltarea unui proiect de parteneriat public-privat în acest domeniu, pentru care a fost elaborat studiul de fezabilitate. Ulterior desfășurării unui singur concurs de selectare a partenerului privat urmau a fi atribuite 3 contracte PPP la nivel național și 6 contracte la nivel local.

Contractele PPP la nivel central au fost semnate între Ministerul Sănătății și Consorțiul „BB-HOMODIALYSE HANDELSGHESELLSHAFT MBH” din Germania, cu instituțiile medicale: Spitalul Clinic Republican, IMSP Centrul Național Științifico Practic de Medicină Urgentă și IMSP Institutul Mamei și Copilului, pe o perioadă realizare de 12 ani și o valoare totală (însușită pentru 3 contracte) a investițiilor planificate 15.000.000 EUR. Valoarea planificată a contribuțiilor care urmează a fi transferate partenerului public anual constituie 5% din toate veniturile partenerului privat obținute pe parcursul anului fiscal relevant.

Obiectul proiectului PPP îl reprezintă serviciile de dializă din cadrul acestor instituții, având stipulat în contract obiectivul de modernizare a serviciului de dializă convențională și hemofiltrare.

Centrul de dializă din cadrul Spitalului Clinic Republican a fost renovat și dat în exploatare de către partenerul privat în anul 2015, conform prevederilor contractului.

În anul de raportare, Ministerul Sănătății și IMSP Spitalul Clinic Republican, de comun acord cu partenerul privat au decis prestarea întregului spectru de servicii de dializă doar în cadrul IMSP Spitalul Clinic Republican, fără a anula/rezilia contractele cu IMSP Centrul Național Științifico Practic de Medicină Urgentă și IMSP Institutul Mamei și Copilului.

Pentru realizarea contractului, partenerul privat a efectuat în anul 2016 investiții în valoare de aproximativ 2 000 000 Euro în utilaj destinat modernizării serviciului. Totodată, conform prevederilor contractului, partenerul privat urmează să achite IMSP Spitalul Clinic Republican 5% din valoarea totală a veniturilor obținute în anul 2016.

Tot în cadrul acestui proiect PPP privind serviciile de dializă, potrivit rezultatului concursului de selectare a partenerului privat, firma fiică a Consorțiului „BB-HOMODIALYSE HANDELSGHESELLSHAFT MBH”-ÎCS „BB-Dializa” SRL a încheiat 6 contracte PPP cu instituțiile medicale publice din Republică și consiliile raionale, după cum urmează:

- Consiliul raional Edineț / IMSP „Spitalul Raional Edineț” ;
- Consiliul raional Căușeni / IMSP „Spitalul Raional Căușeni” ;
- Consiliul raional Soroca / IMSP „Spitalul Raional Soroca” A. Prisăcari” ;
- Consiliul raional Drochia / IMSP Spitalul Raional Drochia „Nicolae Testimiteanu”;
- Consiliul Municipal Bălți / IMSP „Spitalul Municipal Bălți” ;
- Consiliul raional Ungheni / IMSP „Spitalul Raional Ungheni”.

În toate aceste 6 raioane nu au fost efectuate investițiile preconizate de contracte, și respectiv Centrele de dializă, nu au fost create, iar actualmente, în adresa Agenției Proprietății Publice a parvenit informația că următoarele contractele semnate cu Consiliile Raionale Edineț, Ungheni și Drochia au fost reziliate pe motiv de neonorare a obligațiilor contractuale de către ÎCS „BB-Dializa” SRL. Intenția de anulare a contractelor PPP o au și celelalte autorități publice locale semnate.

➤ Parteneriat public-privat **„Servicii de Radiologie și Diagnostic Imagistic în cadrul IMSP Spitalul Clinic Republican”**, inițiat de Ministerul Sănătății, în baza Hotărârii Guvernului nr.1116 din 06.12.2010, care are ca obiectiv renovarea/construcția, echiparea, finanțarea și operarea Serviciului de radiologie și diagnosticare imagistică. Perioada realizării contractului PPP este de 12 ani. Parteneri privați: Centrul Medical SRL “Magnific” și SRL “Euromed Diagnostic”.

Partenerul privat a efectuat investiții în sumă de 1,3 mil lei pentru instalarea și mentenanța sistemului de ventilare și a achiziționat utilajul pentru prestarea serviciului. Centrul activează, deservind zilnic în jur de 200 pacienți.

Pentru acest proiect, Ministerul Sănătății a creat o Comisie de mediere, care o dată la șase luni examinează aspectele ce țin de activitatea partenerului privat, inclusiv, obstacolele și problemele identificate în procesul de implementare a contractului. Remarcăm că, Ministerul Sănătății nu a prezentat Agenției Proprietății Publice informații referitor problemele identificate în procesul de realizare a contractului PPP, precum și propunerile de soluționare a acestora înaintate în cadrul ședințelor Comisiei.

➤ Parteneriat public-privat **„Centru de tomografie Computerizată în cadrul IMSP Spitalul Raional Ungheni”**, aprobat prin Decizia Consiliului raional Ungheni nr.4/10 din 07.08.2014, care are ca obiectiv prestarea serviciului de diagnosticare imagistică. Perioada de realizare a contractului este de 25 de ani, cu o valoare a investiției de 17 500 000 MDL. Partenerul privat: SRL „EUROCLINIC”.

Pe parcursul perioadei de raportare, au fost instalate echipamentele tehnice pentru prestarea serviciilor de diagnosticare imagistică și radiologie performantă în valoare de 7,0 mil lei. Actualmente Centrul de Tomografie Computerizată, activează și prestează servicii conform prevederilor contractului.

➤ Parteneriat public-privat **„Finisarea obiectului nefinalizat al Spitalului Clinic mun. Bălți din str. Decebal, nr. 101”**, aprobat prin Decizia Consiliului municipal Bălți nr.6/27 din 05.05.2011, având ca obiectiv Construcția (realocarea) și modernizarea Centrului perinatologic, precum și amenajarea regiunii centrale a municipiului, cu construirea obiectelor pe str. Ștefan cel Mare, nr.29. Perioada de realizare a contractului este de 49 de ani. Partenerul privat: ÎCS SRL „A.B.H. Invest Company”. Realizările aferente contractului respectiv pe parcursul anului 2016 nu sunt cunoscute, dat fiind neprezentarea informației de Primăria mun. Bălți.

➤ Parteneriat public-privat **„Serviciu de laborator în cadrul IMSP Spitalul Clinic Municipal Bălți”**, aprobat prin Decizia Consiliului municipal Bălți nr.16 din

24.12.2012, având ca obiectiv prestarea serviciului de laborator. Perioada de realizare a contractului este de 20 de ani, cu o valoare a investiției de 23 880 372 lei. Partenerul privat: SC SRL „IMUNTEHNOMED”.

Partenerul privat, pe parcursul anilor 2015-2016 a efectuat lucrări de renovare și amenajare a spațiului destinat pentru laborator în valoare de 111 905 lei și a instalat echipament de laborator în valoare de 5 832 380 lei. În prezent laboratorul prestează servicii conform contractului PPP.

În anul 2016 partenerul privat a transferat partenerului public redevența în sumă de 204 757 MDL.

➤ Parteneriat public-privat „*Centrul de Tomografie Computerizată*” în cadrul *IMSP Spitalul Raional Orhei*”, aprobat prin Decizia Consiliului Raional Orhei nr. 8/11 din 04.11.2010, care are ca obiectiv crearea unui centru de tomografie computerizată de înaltă performanță. Perioada de realizare a contractului este de 25 de ani, cu o valoare a investiției de 9550735 lei. Partenerul privat: SRL „Euroclinic”.

Partenerul privat a efectuat conform prevederilor contractului suma totală a investițiilor și începând din anul 2012 Centru de Tomografie computerizată din cadrul Spitalului Raional Orhei activează cu succes.

➤ Parteneriat public-privat „*Cabinetul Ultrasonografic din cadrul IMSP Centrul Medicilor de Familie Anenii Noi*”, contractul are ca obiectiv crearea unui cabinet de USG de înaltă performanță. Perioada de realizare a contractului este de 25 de ani, cu o valoare a investiției de 300 000 MDL. Partenerul privat: SRL „Lenmed”.

Partenerul privat a efectuat investițiile prevăzute de contract și a transferat partenerului public plata pentru locațiunea spațiului în care este amplasat Cabinetul de USG în sumă de 2633 lei. Cabinetul de USG de înaltă performanță din cadrul IMSP Centrul Medicilor de Familie Anenii Noi activează și prestează serviciile planificate.

4.2.2. Proiecte de parteneriat public-privat inițiate în domeniul construcțiilor sociale pentru angajații din sectorul bugetar

➤ *Proiectul de parteneriat public-privat ”Construcția de locuințe și obiective de menire social-culturală a colaboratorilor Ministerului Apărării și ai Armatei Naționale*”, încheiat cu partenerul privat SRL „Altșconstruct”, pentru o perioadă de 4 ani pentru construcția de locuințe și obiective de menire social-culturală pe un teren cu suprafața de 1,2434 ha, mun. Chișinău, str. V. Lupu nr.61/1, volumul investițiilor - 209 986 000 lei.

În cadrul proiectului, a fost construit un bloc locativ cu 111 apartamente de serviciu pentru colaboratorii Armatei Naționale și Ministerului Apărării, care a fost transmis în proprietatea partenerului public. Toate blocurile locative și obiectivele de menire social-culturală prevăzute de proiect sunt edificate în proporție de 99 %.

➤ *Proiectul de parteneriat public-privat „Construcția de locuințe și obiective de menire social-culturală din strada Sprîncenoaia nr. 1 și nr. 5, mun. Chișinău*”,

încheiat între Academia de Științe a Moldovei și SRL „Basconslux” pentru o perioadă de 4 ani. Obiectivul proiectului - finalizarea lucrărilor de construcție pentru Bloc cămine a Universității AȘM în valoare de 29,8 mil lei și construcția Cartierului locativ din mun. Chișinău str. Sprîncenoaia nr.1 și nr.5.

În perioada de raportare (2016) a fost dat în exploatare Blocul de cămine a Universității AȘM. Sunt în desfășurare lucrările de construcție-montaj a celor 11 blocuri locative.

➤ **Proiectul de parteneriat public-privat “Construcția de locuințe și obiective social-culturale în cadrul Armatei Naționale, pe terenul din strada N. Testimiteanu, nr.3, mun. Chișinău”**, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 877 din 22.12.2015, care are ca obiectiv construcția de locuințe și obiective de menire social culturală. Perioada de realizare a contractului este de 49 de luni. Partenerul privat: SRL „Energotehcomplet”. Contractul a fost semnat la data 10.11.2016, ulterior fiind obținut certificatul de urbanism.

4.2.3. Parteneriate public-privat în domeniul modernizării serviciilor publice

➤ **Proiectul de parteneriat public-privat “Modernizarea și reutilizarea tehnică a instalațiilor de epurare din mun. Bălți”**, contractul de concesiune a fost încheiat între Primăria mun. Bălți și SRL “Glorin Ingering” pentru o perioadă de 49 ani, cu o valoare a investițiilor de minim 85,2 mil lei.

Conform contractului, în perioada de raportare a fost achitată redevența în valoare de 810,0 mii lei, fiind demarate lucrările de proiectare și terasament pentru construcția încăperii de prelucrare a apelor reziduale.

➤ **Proiectul de parteneriat public-privat „Concesionarea activelor aflate în gestiunea Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” și a terenului aferent acestora”**, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 438 din 19.06.2012, care are ca obiectiv modernizarea serviciilor aeroportuare. Perioada de realizare a contractului este de 49 de ani, cu o valoare a investiției de 244,2 mln Euro. Partenerul privat: SRL „Avia Invest”.

Proiectul este la etapa de realizare, fiind efectuate lucrări de modernizare și extindere a terminalului, a pistei și iluminarea aerodromului, A fost construită și amenajată parcare auto multietajată, cu o capacitate de aproximativ 800 locuri de parcare. În anul 2016, Comisia de monitorizare a contractului, a aprobat investițiile efectuate de Concesionar pe parcursul anului 2015 în valoare de 34,3 mln. Euro. În total în I etapă investițională (30.08.2013-11.09.2015) Concesionarul a efectuat investiții în sumă de 46,3 mln. Euro, investiții verificate și aprobate de Comisia de monitorizare a contractului.

➤ **Proiectul de parteneriat public-privat „Servicii de producere a combustibilului pe bază de biomasă în raionul Telenești”**, încheiat între Consiliul raional Telenești și SC "Alvisido Impex" SRL, pentru o perioadă de 20 ani și are ca obiectiv producerea combustibilului și asigurarea populației și instituțiilor cu biocombustibil. Volumul investițiilor este de 333 680 lei.

Partenerul privat desfășoară activitatea de producere a biocombustibilului (bricheți și peleți). Partenerul public, a decis ca contravaloarea contribuției partenerului privat să fie în formă de livrări anuale către instituțiile publice din raionul Telenеști a 44 tone de peleți și 13,2 tone de bricheți, în valoare totală de 79200 lei. Totodată, partenerul privat se confruntă cu probleme legate de prețul înalt la achiziționarea materiei prime și lipsa pieții de desfacere a producției fabricate.

➤ **Proiectul de parteneriat public-privat „Dezvoltarea infrastructurii termoenergetice pe biomasă în raionul Leova”**, încheiat între Consiliul raional Leova și „Green Farm” SRL pentru o perioadă de 11 ani și 7 luni cu o valoare de 11 981 911 lei. Obiectivul contractului PPP este asigurarea cu termoenergie a instituțiilor publice din raza raionului Leova.

Partenerul privat a efectuat investițiile preconizate de contract, construind și punând în funcțiune 19 centrale termice pe biomasă, care funcționează fără a fi date în exploatare, conform prevederilor legale, întrucât partenerul privat nu a primit avizul documentației de execuție și recepție finală de la Inspecția de Stat în Construcții. De asemenea, pe parcursul perioadei de încălzire 2016 – 2017, beneficiarii direcți ai serviciului au constatat în încăperi temperaturi mai scăzute decât cele prevăzute de contract. Totodată, au fost identificate unele probleme în procesul de exploatare a centralelor termice, cum ar fi acumularea în interiorul cazangeriei a unei cantități mari de emisii fumigene, ceea ce dovedește că sistemul de ventilație nu este eficient pentru evacuarea masei de fum acumulate.

➤ **Proiectul de parteneriat public-privat Prestarea serviciilor de furnizare a energiei termice din biomasă prin dezvoltarea infrastructurii termoenergetice pe biomasă din raionul Ungheni”**, aprobat prin Decizia Consiliului Raional Ungheni nr. 5/1 din 24.07.2015, are ca obiectiv asigurarea cu termoenergie a instituțiilor publice din raza raionului prin prestarea serviciilor de livrare a agentului termic pe bază de biomasă, care se desfășoară cu suportul Programului “Energie și Biomasă în Moldova”. Perioada de realizare a contractului este de 10 ani, cu o valoare a investiției de 3 200 001 MDL. Partenerul privat: SRL „Green Energo”.

În scopul prestării serviciilor de livrare a termoenergiei la instituțiile publice preselectate partenerul privat a efectuat investiții de 2 556 988 MDL, fiind efectuate lucrări de eficientizare energetică cu livrarea agentului termic la grădinițele Florițoia Veche și Condrătești, la gimnaziile Bumbăta, Zagarancea Hîrcești și Valea-Mare, precum și la liceul Sculeni.

4.2.4. Contracte de concesiune a serviciilor de salubritate a localităților

Actualmente, sunt supuse monitorizării **43 contracte de concesiune a serviciului de salubritate**, încheiate în raza unităților administrativ-teritoriale ale Republicii Moldova, semnate în cadrul **proiectului “Eco Verde”** pe o perioadă maximă de 49 ani, cu o exclusivitate în operarea serviciilor de salubritate.

Proiectul “Eco Verde” prevede și construcția a 8 uzine de reciclare, prelucrare și ardere a deșeurilor. Proiectarea acestor uzine a fost preconizată pentru trimestru I

al anului 2016, însă nu s-a procedat la implementarea lor din motive ce țin de reglementarea arderii și prelucrării deșeurilor menajere și tergiversării atragerii investițiilor destinate construcției fabricilor de prelucrare a deșeurilor. **Contracte de concesiune a serviciului de salubritate** au fost încheiate în următoarele localități din republică:

✓ În raionul **Edineț**, partenerul privat SRL „Eco-Garant” a încheiat contractul de concesiune cu autoritatea publică locală din orașul Edineț;

✓ În raionul **Ștefan Vodă** partenerul privat SRL „Ozon Terra” a încheiat contracte de concesiune cu autoritățile administrației publice locale din or. Ștefan Vodă, s. Volintiri, s. Feștelița, s. Ermoclia, s. Crocmaz, s. Popeasca, s. Copceac, s. Antonești, s. Olănești, s. Semionovca, s. Tudora, s. Alava, s. Ștefănești;

✓ În raionul **Glodeni** partenerul privat SRL „Gripin-Com” a încheiat contractul de concesiune cu autoritatea publică locală din or. Glodeni;

✓ În raionul **Nisporeni** partenerul privat SRL „Eco Activ” a încheiat contracte de concesiune cu autoritatea publică locală din or. Nisporeni;

✓ În **UTA Gagauz Yeri** partenerul privat SRL „Ecoetalon” a încheiat contracte de concesiune autoritatea publică locală din or. Ceadâr Lunga;

✓ În raionul **Dondușeni** partenerul privat SRL „Vixenol” a încheiat contracte de concesiune cu autoritățile administrației publice locale din or. Dondușeni , s. Climăuți;

✓ În raionul **Florești** partenerul privat SRL „Sortoni” a încheiat contracte de concesiune cu autoritatea publică locală din s. Băhrinești;

✓ În raionul **Criuleni**, partenerul privat SRL „Ecoplai” a încheiat contracte de concesiune cu autoritățile administrației publice locale din or. Criuleni, s. Răculești, s. Mașcăuți, s. Bălțata, s. Rîșcova, s. Ișnovăț, , s. Miclești, s. Hîrtopul Mare, s. Izbiște, s. Cruglic, s. Jevreni, s. Slobozia-Dușca, s. Zăicana, s. Cimișeni, s. Dubăsarii Vechi, s. Onițcani, s. Bălăbănești, s. Corjova, s. Dolinoe.

➤ **Proiectul de parteneriat public-privat ”Privind concesionarea serviciului de salubritate a teritoriului municipiului Bălți ”**, aprobat prin Decizia Consiliului municipal Bălți nr.2/77 din 24.02.2011. Contractul a fost încheiat în forma negociată între Consiliul municipal Bălți cu Î.C.S. “Ecorecycle”, ulterior fiind semnat un contract de cesiune a obligațiilor cu SRL „Terra Salubritate” și prevede investiții în sumă de 490 000 000 lei. Obiectivul contractului fiind salubritatea teritoriului municipiului Bălți și reciclarea la o rată maximă a deșeurilor organice, furnizarea compostului ecologic în beneficiul comunității agricole cu un minim de produse finale. Primăria municipiului Bălți nu a prezentat informații referitoare la realizarea contractului respectiv.

➤ **Proiectul de parteneriat public-privat „Construirea uzinei ecologice de tratare a deșeurilor solide din mun. Bălți”**, încheiat între Consiliul municipal Bălți și „Ecorecycle” SRL cu o valoare a investițiilor de 463 928 000 lei. Până la această etapă nu s-a procedat la implementarea contractului de concesiune. Primăria

municipiului Bălți nu a prezentat informații referitoare la realizarea contractului respectiv.

4.2.5. Proiecte de parteneriat public privat suspendate sau reziliate

Pe parcursul anului de gestiune 2016, Agenția Proprietății Publice a fost informată referitor la anularea/rezilierea a 8 contracte PPP și concesiune, înregistrate în Registrul Patrimoniului Public și anume:

- ***Parteneriatul public-privat, „Construcția complexului locativ cu menire socială din raionul Ialoveni”;***
- ***”Parteneriat public-privat privind serviciile de dializă”*** semnat de Consiliul Raional Ungheni;
- ***”Parteneriat public-privat privind serviciile de dializă”***, semnat de Consiliul Raional Edineț;
- ***„Parteneriat public-privat privind serviciile de dializă”***, Consiliul Raional Drochia;
- ***„Concesionarea serviciului de salubritate a orașului Criuleni”;***
- ***„Concesionarea serviciului de salubritate a orașului Ceadâr Lunga”;***
- ***„Concesionarea serviciului de salubritate pe raza satului Mașcăuți, r. Criuleni”;***
- ***„Concesionare serviciului de salubritate pe raza satului Băhrinești, r. Florești”.***

Notă: Mai multe autorități ale administrației publice locale nu prezintă informații relevante cu privire la derularea proiectelor PPP inițiate, fapt care împiedică Agenția Proprietății Publice să monitorizeze realizarea parteneriatelor public-private, conform prevederilor art. 14, lit. d) al Legii 179-XVI din 10.07.2008 cu privire la parteneriatul public-privat. Printre acestea se regăsesc:

- Primăria municipiului Bălți (din cele 7 contracte semnate a prezentat informații referitor la 2 contracte);
- din raionul Criuleni - Primăriile satelor Dubăsarii Vechi, Cimișeni, Jevreni, Bălțata, Cruglic, Izbiște, Rîșcova, Ișnovăț, Bălăbănești și Onițcani;
- din raionul Ștefan-Vodă - Primăriile satelor Ermoclia, Volintiri, Alava, Crocmaz;
- din raionul Edineț - Primăriile orașelor Cupcini și Edineț.

Pe parcursul anului de gestiune 2016, au fost sistate mai multe contracte de parteneriat public-privat, inclusiv:

- ***Proiectul de parteneriat public-privat pentru dotarea tehnică a municipiului Bălți cu aparatură de fixare foto-video”***, inițiat prin Decizia Consiliului municipal Bălți nr./16 din 24.12.2012. Contractul PPP a fost încheiat cu „Avtouragan” SRL pentru 25 ani și o valoare de 5 000 000 lei.
- ***Proiectul de parteneriat public-privat pentru dotarea tehnică a raionul Leova cu aparatură de fixare foto-video*** încheiat între Consiliul raional Leova și „Inforad” SRL. Durata contractului PPP este de 49 ani, estimat la o valoare de 2 939 501 Euro.

- **Proiectul de parteneriat public-privat „Concesionarea Lucrărilor pentru salubritate sanitară a municipiului Bălți”**, aprobat prin Decizia Consiliului municipal Bălți nr. 6/65 din 27.10.2011, care are ca obiectiv salubritatea teritoriului municipiului Bălți. Perioada de realizare a contractului este de 49 ani, cu o valoare a investiției de 6 822 500 MDL . Partenerul privat: SRL „Terracleaning Nord”.
- **Proiectul de parteneriat public-privat „Privind amenajarea, organizarea și gestionarea parcărilor și parcajelor controlate cu plată în mun. Chișinău**, aprobat prin Decizia Consiliului Municipal Chișinău nr. 6/5 din 02.10.2014, care are ca obiectiv gestionarea locurilor de parcare și parcajelor cu plată, asigurarea controlului asupra respectării regulilor de parcare și achitare a serviciilor de parcare a autovehiculelor. Perioada de realizare a contractului este de 25 de ani, cu o valoare a investiției de 10 000 000 Euro. Partenerul privat: SRL „EME Parkleitsystem GmbH”.
- Parteneriat public-privat **„Centrul de Ultrasonografie în cadrul instituției medico sanitare publice CS Căzănești”**, aprobat prin Decizia Consiliului Raional Telenești nr. 8/14 din 05.12.2011, care are ca obiectiv finanțarea și operarea unui Cabinet de USG. Perioada de realizare a contractului este de 25 de ani, cu o valoare a investiției de 120 000 MDL. Partenerul privat: Î.I. „Cristea Anatolie”.

5. Rezultatele activității economico-financiare a întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu cotă de stat mai mare de 25 la sută

La situația din 1 ianuarie 2017, Registrul patrimoniului public conține înscrieri privind 243 întreprinderi de stat (6 înregistrate peste hotarele țării) și 103 societăți comerciale cu cotă de stat, dintre care în 81 societăți pe acțiuni cota statului depășește 25 la sută și capitalul social, inclusiv 24 societăți sunt cu capital integral de stat, iar 45 cu capital majoritar de stat.

Capitalul social al **societăților comerciale** constituie 5272,8 mil lei, din care proprietatea statului – 3878,94 mil lei sau 73,6 %.

Pe parcursul anului gestionar, 1 societate pe acțiuni cu cotă de stat ("Drumuri-Edineț" S.A.) a majorat capitalul social cu 1,498 mil lei.

În temeiul art.26¹ al Legii privind societățile pe acțiuni nr.1134-XII din 02.04.1997, în rezultatul răscumpărării de către stat a acțiunilor deținute de acționarii minoritari, cota statului în S.A "Drumuri-Ialoveni" s-a majorat cu 24000 lei și constituie 98,84% din capitalul social.

Din totalul **întreprinderilor de stat** înscrise în Registrul patrimoniului public:

- 237 întreprinderi de stat sunt amplasate pe teritoriul Republicii Moldova, dispun de capital social de 6 472,78 mil lei și patrimoniu net în valoare de 16 704,13 mil lei;

- 6 întreprinderi de stat sunt înregistrate peste hotarele Republicii Moldova, și anume:

- 1) Î.S."Fabrica de vin din Lvov", Ucraina, din gestiunea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (*nu activează*);
- 2) Întreprinderile afiliate cu investiții străine 100% "Sanatoriul - Moldova" din or. Truscaveț și "Sanatoriul - Sănătate" din or. Sergheevca, Ucraina, aflate în administrarea Î.S.,„Medisan” din subordinea Cancelariei de Stat;
- 3) Î.S."Tabăra de însănătoșire pentru copii "Autodorojnic" din gestiunea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, dispune de capital social de 1,2 mil hrivne și patrimoniu net în valoare de 2,04 mil hrivne;
- 4) Î.S."Cariera de pietriș și nisip din Cernăuți" din gestiunea Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (*nerecunoscută de partea ucraineană ca patrimoniu al RM*), care dispune de capital social de 0,3 mil lei și patrimoniu net în valoare de 8,5 mil lei;
- 5) Î.S."Cariera de piatră concasată din granit", din or. Pervomaisc, Ucraina din gestiunea Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, în procedură de insolvență din 19.05.2014.

În perioada de raportare, 8 întreprinderi de stat au majorat capitalul social cu 121,78 mil lei.

Din numărul total al entităților economice cu cotă de stat administrate de autoritățile publice centrale, pentru 24 întreprinderi de stat și 35 societăți comerciale este aplicată procedura de lichidare sau insolvență, conform prevederilor Codului Civil nr.1107-XV din 06 iunie 2002 și Legii insolvenței nr.149 din 29 iunie 2012. Astfel:

- 12 întreprinderi de stat și 21 societăți pe acțiuni sunt **în procedură de insolvență**, inclusiv pentru 11 societăți pe acțiuni au fost desemnați lichidatori (S.A."Fabrica de Fermentare a Tutunului din Orhei", S.A."Combinatul de produse cerealiere din Chișinău", S.A."Găinușa", S.A."Fabrica de conserve din Glodeni", S.A."Fabrica de conserve din Coșnița", S.A."Carahasani-vin", S.A."Drum", S.A."Complecons", S.A."Combustibil Solid", S.A."Livservcom", Combinatul de produse cerealiere "Cereale-Flor" S.A.);

- 11 întreprinderi de stat și 14 societăți pe acțiuni **în procedură de lichidare**.

Pe motivul inițierii procedurii de lichidare/insolvență a unor entități cu cotă de stat, precum și încetarea activității (neprezentarea situațiilor financiare la Biroul Național de Statistică (BNS)) nu pot fi supuse analizei economico-financiare:

a) **53 întreprinderi de stat** sau 21,81% din totalul întreprinderilor de stat administrate de autoritățile administrației publice centrale, dintre care:

✓ 11 întreprinderi de stat se află în procedură de insolvență, dintre care: 4 entități au obținut profit în mărime de 9,28 mil lei, iar 6 entități au generat pierderi în mărime de 5,74 mil lei, iar una nu prezintă situațiile financiare la BNS;

✓ 12 întreprinderi de stat se află în procedură de lichidare;

✓ 30 întreprinderi de stat nu activează (nu prezintă situațiile financiare la BNS);

b) **38 societăți comerciale în care cota statului depășește 25 la sută din capitalul social** sau 36,9% din totalul societăților administrate, dintre care :

✓ 14 societăți pe acțiuni se află în procedură de insolvență (1 entitate a obținut profit în mărime de 0,84 mil lei, iar 7 entități au generat pierderi în mărime de 5,91 mil lei, iar 6 nu prezintă situațiile financiare la BNS);

✓ 11 societăți pe acțiuni se află în procedură de lichidare;

✓ 13 societăți pe acțiuni nu activează (nu prezintă situațiile financiare la BNS).

Agencia Proprietății Publice a efectuat analiza activității economico-financiare a 184 întreprinderi de stat și 43 societăți pe acțiuni cu cotă de stat mai mare de 25 la sută din capitalul social, conform situației de la 31.12.2016 în baza:

- dărilor de seamă privind mărimea și circulația proprietății publice de stat, prezentate întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni cu cotă de stat în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.568 din 06.05.2008;

- situațiilor financiare anuale, prezentate Serviciul situațiilor financiare de pe lângă Biroul Național de Statistică;

- notei analitice privind monitoringul financiar al activității economico-financiare a întreprinderilor de stat efectuat de Ministerul Finanțelor;
- datelor Comisiei Naționale a Pieței Financiare privind emisiunile suplimentare de acțiuni înregistrate pe parcursul anului 2016.

5.1 Rezultatele activității economico-financiare a întreprinderilor de stat

Conform datelor generalizate din dările de seamă privind mărimea și circulația proprietății publice de stat, prezentate de 164 întreprinderile de stat în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.568 din 06.05.2008 și situațiile financiare a 20 întreprinderi de stat pentru anul 2016 recepționate de la Biroul Național de Statistică, la situația 31.12.2016:

Valoarea totală a activelor a 184 întreprinderi de stat la a constituit 23301,39 mil lei, fiind în creștere cu 901,16 mil lei sau 4,02% față de finele anului 2015.

Valoarea contabilă a activelor imobilizate a constituit 18 892,51 mil lei sau 81,08 la sută din totalul activelor, fiind în creștere cu 780,45 mil lei sau 4,31% față de finele anului 2015.

Structura activelor imobilizate se prezintă astfel:

	2015	2016	Devierea,	Devierea %
Total active imobilizate, inclusiv:	18 112,06	18 892,51	780,45	4,31
Imobilizări corporale în curs de execuție	3 731,76	2 492,86	- 1 238,89	-33,20
Terenuri	677,63	1 314,26	636,63	93,95
Mijloace fixe	11 746,50	12 823,14	1 076, 63	9,17
Creanțe pe termen lung	714,12	702,12	-12,00	-1,68
Alte active imobilizate	123,86	305,85	181,99	146,92

Pentru 164 întreprinderi de stat (89,13% din totalul întreprinderilor supuse analizei) care au prezentat dările de seamă privind mărimea și circulația proprietății pentru anul 2016, putem releva că **valoarea mijloacelor fixe intrate** pe parcursul anului 2016 a constituit 2 156,82 mil lei, iar **valoarea mijloacelor fixe ieșite** a constituit 173,62 mil lei, inclusiv:

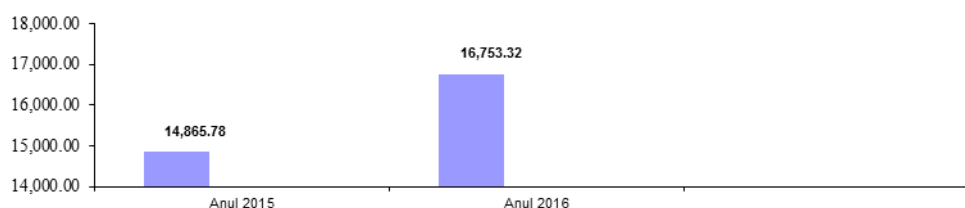
- mijloace fixe casate – 149,29 mil lei,
- mijloace fixe comercializate – 12,46 mil lei,
- mijloace fixe transmise altor întreprinderi/instituții – 11,87 mil lei.

Patrimoniul net (capitalul propriu) al 184 întreprinderilor de stat a constituit 16 753,32 mil lei. Comparativ cu începutul perioadei de gestiune, se atestă o creștere a patrimoniului net cu 1 887,54 mil lei (12,7%). Majorări semnificative a patrimoniului se atestă la I.S."Administrația de Stat a Drumurilor" – cu 1148,77 mil lei; I.S."Calea Ferata din Moldova" – cu 739,99 mil lei; I.S."Centrul National pentru Frecvente Radio" – cu 22,5 mil lei; I.S."Manejul de Atletica Ușoara" – cu 29.29 mil

lei; I.S. "Vestmoldtransgaz" – cu 10,29 mil lei; Î.S. "Centrul Național de Verificare și Certificare a Producției Vegetale și Solului" – cu 10.71 mil lei; I.S. "Centrul Resurselor Informaționale de Stat "Registru" – cu 9,21 mil lei.

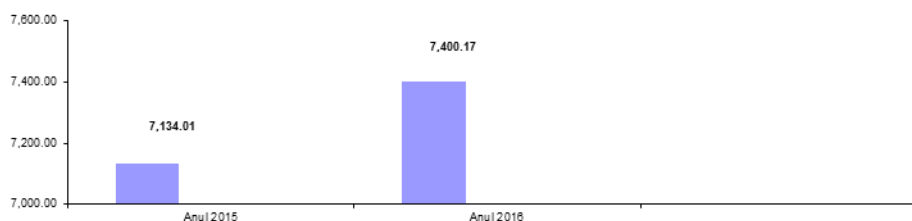
Totodată la 95 întreprinderi de stat (51,63%) se atestă diminuarea capitalului propriu cu 202,39 mil lei, iar la 17 întreprinderi (9,24%) activele nete au atins valori negative, însumând (126,83) mil lei, printre care Î.S."Moldtranselectro" ,activele nete sunt (115,97) mil lei, I.S."Rezervcom" - (3,01) mil lei, Î.S."Mina de piatra din Mileștii-Mici" - (2,07) mil lei, Î.S."Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Vulcănești" - (1,84) mil lei.

Dinamica evoluției valorii patrimoniului net, mil. lei

Venitul din vânzări obținut de întreprinderile de stat în anul 2016 constituie 7 400,17 mil lei, fiind în creștere cu 266,16 mil lei (3,73%) față de anul 2015.

Dinamica evoluției veniturii din vânzări, mil. lei

Costul vânzărilor constituie 6 087,55 mil lei și este în descreștere cu 181,39 mil lei (2,89%) față de 2015.

Urmare generalizării informației din Rapoartele anuale privind administrarea proprietății publice, prezentate de autoritățile administrației publice centrale de specialitate, factorii care au dus la majorarea costurilor și cheltuielilor sunt:

- majorarea salariului minim în sectorul real al economiei de la 1900 lei la 2100 lei, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr 488 din 20.04.2016;
- majorarea tarifelor pentru arenda încăperilor, în conformitate cu prevederile Legii bugetului de stat pentru anul 2015;
- majorarea costurilor pentru reparația și întreținerea mijloacelor de transport învechite; majorarea tarifelor la combustibil, etc.

Profitul brut, ca element principal al rezultatului activității operaționale al întreprinderilor a constituit 1 321,29 mil lei, fiind în creștere cu 50.59% față de 2015.

Alte venituri operaționale ale întreprinderilor de stat au constituit 272,18 mil lei, fiind în descreștere cu 9,66 mil lei (3,43%) față de 2015.

Analizând evoluția activității întreprinderilor de stat s-a constatat, că la 100 întreprinderi **venitul din vânzări** s-a majorat cumulativ cu 535,49 mil lei față de 2015.

Majorări semnificative a venitului din vânzări, au înregistrat următoarele întreprinderi de stat:

- I.S. "Moldelectrica" - cu 191,29 mil lei, venitul din vânzări, la 31.12.2016, fiind de 578,40 mil lei;
- I.S. "Centrul Resurselor Informaționale de Stat "Registru" - cu 94,35 mil lei, venitul din vânzări fiind de 645,03 mil lei;
- I.S. Compania Aeriana "Air Moldova" - cu 53,60 mil lei, venitul din vânzări fiind de 2 566,98 mil lei;
- I.S."Aeroportul International Mărculești" – cu 39,45 mil lei, venitul din vânzări fiind de 46,89 mil lei;
- I.S."Institutul de Tehnica Agricolă "Mecagro" - cu 33,89 mil lei, venitul din vânzări fiind de 66,63 mil lei;
- I.S. utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian "MOLDATSA" - cu 11,59 mil lei, venitul din vânzări fiind de 150,46 mil lei;
- I.S."Camera Înregistrării de Stat" - cu 8,36 mil lei, venitul din vânzări fiind de 28,65 mil lei;
- I.S. Întreprinderea pentru Silvicultura "Tighina" - cu 6,09 mil lei, venitul din vânzări fiind de 22,27 mil lei;
- I.S."Cadastru" - cu 5,62 mil lei, venitul din vânzări fiind de 133,84 mil lei;
- I.S. "Centrul de Telecomunicații Speciale"- cu 4,82 mil lei, venitul din vânzări fiind de 43,00 mil lei;
- I.S."Centrul de pregătire a specialiștilor pentru Armata Națională" - cu 4,69 mil lei, venitul din vânzări fiind de 41,05 mil lei;
- I.S."Centrul Republican Experimental Protezare, Ortopedie și Reabilitare" - cu 3,56 mil lei, venitul din vânzări fiind de 42,61 mil lei;
- I.S. Silvo-Cinegetica "Strășeni" - cu 3,44 mil lei, venitul din vânzări fiind de 16,37 mil lei;
- I.S."Combinatul de vinuri de calitate Mileștii Mici" - cu 2,57 mil lei, venitul din vânzări fiind de 37,40 mil lei.

Totodată, la 77 de întreprinderi de stat **venitul din vânzări s-a micșorat** cumulativ cu 268,81 mil lei față de 2015.

Cele mai **esențiale reduceri a venitului din vânzări s-au atestat** la:

- I.S."Calea Ferată din Moldova" - cu 151,75 mil lei, venitul din vânzări, la 31.12.2016, fiind de 909,65 mil lei;
- I.S. Întreprinderea pentru Silvicultura "Șoldănești" – cu 15,47 mil lei, venitul din vânzări fiind de 1,48 mil lei;
- I.S."Combinatul Poligrafic din Chișinău" - cu 11,61 mil lei, venitul din vânzări fiind de 49,09 mil lei;
- I.S."Rezervcom" - cu 10,05 mil lei, venitul din vânzări fiind de 1,28 mil lei;
- I.S."Editura "Universul" - cu 6,40 mil lei, venitul din vânzări fiind de 25,77 mil lei;

- I.S. Întreprinderea pentru Silvicultura "Hâncești - Silva"- cu 5,96 mil lei, venitul din vânzări fiind de 19,78 mil lei;
- I.S."Fabrica de Sticla din Chișinău" - cu 5,75 mil lei, venitul din vânzări fiind de 262,96 mil lei;
- I.S."Silvo-Cinegetica Cimișlia" - cu 4,40 mil lei, venitul din vânzări fiind de 7,50 mil lei;
- I.S. Editorial - Poligrafică "Știința" - cu 3,16 mil lei, venitul din vânzări fiind de 12,94 mil lei.

Micșorarea veniturilor din vânzări a întreprinderilor sus-menționate atrage după sine o micșorare a taxei pe valoarea adăugată încasată în bugetul de stat, fapt ce reprezintă *un risc fiscal pentru bugetul public național*.

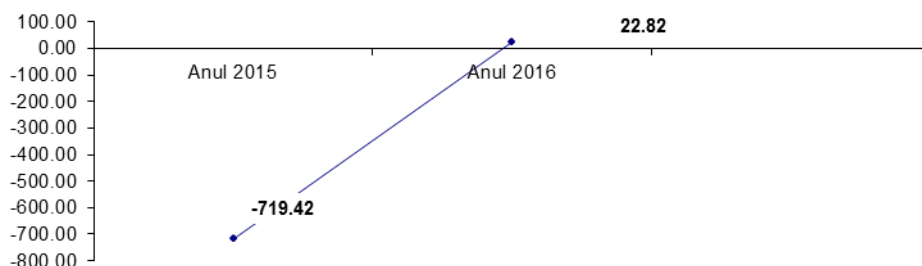
Analiza indicatorilor de rezultat a întreprinderilor de stat

<i>Nr. d/o</i>	<i>Indicatori</i>	<i>2015, mil lei</i>	<i>2016, mil lei</i>	<i>Devierea, +/- mil lei</i>
1.	Venituri din vânzări	7134,0	7400,2	+266,2
2.	Costul vânzărilor	6268,9	6087,5	-188,4
3.	Pofitul brut	877,4	1321,3	+443,9
4.	Alte venituri din activitatea operațională	281,8	272,2	-9,7
5.	Total cheltuieli din activitatea operațională	2052,6	2316,0	+263,4
6.	Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere)	-702,9	-523,8	+179,1
7.	Profit (pierdere) până la impozitare	-683,4	62,0	+745,4
8.	Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	-719,4	22,8	+742,2

În partea ce vizează *cheltuielile suportate* de către întreprinderile de stat în anul 2016, se atestă că valoarea acestora a constituit 2052,6 mil lei, cu 263,4 mil lei mai mult comparativ cu perioada anului 2015. Majoritatea cheltuielilor este reprezentată de cheltuielile administrative – 76,0% (sau 1561,5 mil lei) care, comparativ cu perioada anului 2015, s-au majorat cu 257,7 mil lei.

Rezultatul cumulativ al exercițiului financiar a întreprinderilor de stat pentru anul 2016 este pozitiv, constituind 22,82 mil lei. Dinamica evoluției se prezintă conform următorului grafic:

Dinamica profitului net (pierderii nete), mil. lei

Rezultatul exercițiului financiar al întreprinderilor de stat în anul 2016 este prezentat în tabelul de mai jos:

Numărul întreprinderilor	Au activat cu profit	Au activat cu pierderi	Rezultat financiar nul

de stat supuse analizei	Nr. entități econom.	%	suma, mil lei	Nr. entități econom.	%	suma, mil lei	Nr. entități econom.	%
184	107	58,15	149,78	74	40,22	- 126,96	3	1,63

Din totalul întreprinderilor de stat supuse analizei, 107 întreprinderi au finalizat anul financiar **cu profit net**, care a însumat 149,78 mil lei, totodată fiind cu 18,00 mil lei (10,73%) mai mic decât cel obținut în anul 2015.

Este de remarcat, că la 51 întreprinderi de stat **profitul net** obținut în 2016 s-a majorat cu 40,95 mil lei față de 2015, dintre care 9 (17,65%) - din ramura agriculturii, 8 (15,68%) – din ramura silviculturii, 5 (9,80%) – din domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor, 5 (9,80%) – din domeniul culturii, 4 (7,84% – din domeniul dezvoltării regionale și construcțiilor, 3 sau 5,88% – din domeniul geodeziei și cadastru, 2 sau 3,92% – din domeniul transporturilor.

Majorări semnificative ale profitului net, față de anul 2015, au înregistrat:

- I.S."Centrul Resurselor Informaționale de Stat "Registru" – cu 7,06 mil lei, înregistrând profit net în mărime de 17,53 mil lei;
- I.S."Posta Moldovei" – cu 5,95 mil lei, înregistrând profit net în mărime de 10,51 mil lei;
- I.S. Institutul de Geodezie, Prospecțiuni Tehnice si Cadastru "INGEOCAD" – cu 4,79 mil lei, înregistrând profit net în mărime de 8,03 mil lei;
- I.S."Radiocomunicații" – cu 3,60 mil lei, înregistrând profit net în mărime de 4,92 mil lei;
- I.S."Centrul National pentru Frecvente Radio" – cu 2,64 mil lei, înregistrând la 31.12.2016 profit net în mărime de lei 29,64 mil lei;
- I.S. Întreprinderea pentru Silvicultura "Șoldănești" – cu 1,42 mil lei, înregistrând profit net în mărime de 1,61 mil lei;
- I.S."Institutul de Tehnica Agricolă "Mecagro" – cu 1,40 mil lei, înregistrând profit net în mărime de 2,60 mil lei;
- I.S."Camera Înregistrării de Stat" – cu 1,31 mil lei, înregistrând profit net în mărime de 1,35 mil lei;
- I.S."Gările si Stațiile Auto" – cu 1,27 mil lei, înregistrând profit net în mărime de 5,81 mil lei;

Totodată, unele întreprinderi **care au finalizat anul 2015 cu pierderi nete, la finele anului 2016 au înregistrat profit**, și anume:

- I.S. Compania Aeriana "Air Moldova" a înregistrat profit net în mărime de 8,58 mil lei, iar în anul 2015 – pierderi nete în mărime de (226,91) mil lei;
- I.S."Moldelectrica" a înregistrat profit net în mărime de 5,61 mil lei, iar în anul 2015 – pierderi nete în mărime de (496,07) mil lei;
- I.S."Vamservinform" a înregistrat profit net în mărime de 2,27 mil lei, iar în anul 2015 – pierderi nete în mărime de (1,26) mil lei;
- I.S."Aeroportul International Mărculești" a înregistrat profit net în mărime de 1,02 mil lei, iar în anul 2015 – pierderi nete în mărime de (7,96) mil lei;
- I.S. Silvo-Cinegetica "Strășeni" a înregistrat profit net în mărime de 0,87 mil lei, iar în anul 2014 – pierderi nete în mărime de (0,86) mil lei.

La 59 întreprinderi de stat **profitul net** obținut în 2016 s-a diminuat cu 104,39 mil lei față de 2015, preponderent din ramura economiei și silviculturii. Profitul net s-a micșorat considerabil față de anul 2015 la:

- I.S."Moldtranselectro"– cu 39,45 mil lei, înregistrând la 31.12.2016 pierderi nete în mărime de (9,14) mil lei;
- I.S. Întreprinderea pentru Silvicultura "Silva-Sud" – cu 3,75 mil lei, înregistrând pierderi nete în mărime de (0,24) mil lei;
- I.S. Teatrul National de Opera si Balet "Maria Biesu" – cu 2,81 mil lei, înregistrând pierderi nete în mărime de (2,46) mil lei;
- I.S. Teatrul "Eugene Ionesco"– cu 1,21 mil lei, înregistrând pierderi nete în mărime de (0,58) mil lei;
- I.S. Întreprinderea pentru Silvicultura "Balti" – cu 0,95 mil lei, înregistrând pierderi nete în mărime de (0,52) mil lei;

Din totalul întreprinderilor supuse analizei **74 de întreprinderi de stat au înregistrat pierderi în valoare de (126,96) mil lei**, cu 85,69 la sută mai mici comparativ cu anul 2015. Cele mai mari pierderi au fost generate de:

- I.S."Calea Ferata din Moldova" – (53,24) mil lei, sau 41,93% din totalul pierderilor;
- I.S."Fabrica de Sticla din Chișinău" – (13,57) mil lei, sau 10,69%;
- I.S. pentru cercetarea în selecție și hibridarea suinelor "Moldsuinhibrid"– (3,87) mil lei, sau 3,05%;
- I.S."Mina de piatra din Mileștii-Miți" – (2,82) mil lei, sau 2,22%;
- I.S. Teatrul National de Opera si Balet "Maria Bieșu" – (2,46) mil lei, sau 1,94%;
- I.S. pentru reparația utilajului energetic "Energoreparatii" – (2,05) mil lei, sau 1,61%.

La 28 întreprinderi de stat **pierderile s-au majorat** cu 13,04 mil lei față de 2015. O creștere esențială a pierderilor față de anul 2015 se atestă la:

- I.S."Fabrica de Sticla din Chișinău" – cu 3,24 mil lei, înregistrând pierderi de (13,57) mil lei;
- I.S.Organizatia Concertistica si de Impresariat "Moldova-Concert" – cu 1,12 mil lei înregistrând pierderi de (1,88) mil lei;
- I.S.Expeditia Hidro-Geologica din Moldova "EHGEOM" cu 0,82 mil lei, înregistrând pierderi de (1,84) mil lei;
- I.S."Statiunea Tehnologica pentru Irigare Stefan Voda" cu 0,71 înregistrând pierderi de (1,06) mil lei;
- I.S."Statiunea Tehnologico-Experimentala Balti" cu 0,61 înregistrând pierderi de (1,39) mil lei;
- I.S."Mina de piatra din Milestii-Mici" – cu 0,59 mil lei înregistrând pierderi de (2,82) mil lei.

Valoarea totală a activelor circulante a întreprinderilor de stat a constituit 4 363,77 mil lei. Comparativ cu începutul perioadei de gestiune, se atestă o creștere a activelor circulante cu 120,88 mil lei (2,85%).

Creanțele curente ale întreprinderilor de stat pe anul 2016 au constituit 1 486,29 mil lei, fiind în creștere cu 66,03 mil lei (4,65%) față de 2015 și se prezintă în modul următor.

(mil lei)

Indicatori	2015	2016	Devierea	
			mil lei	%
Creanțe comerciale	713,05	565,88	-147,17	-20,64
Creanțe ale bugetului	81,18	85,26	4,08	5,03
Creanțe ale personalului	29,85	30,31	0,46	1,55
Alte creanțe curente	596,19	805,22	209,03	35,06
Total creanțe	1 420,26	1 486,29	65,00	4,44

Majorarea creanțelor curente, sunt condiționate în special de creșterea creanțelor părților afiliate, a avansurilor acordate curente, a creanțelor personalului, a creanțelor bugetului și altor creanțe curente.

Datoriile curente, la finele anului de gestiune, au însumat 3 355,59 mil lei fiind în descreștere cu 236,97 mil lei sau 6,60 la sută față de 2015 și se constituie din:

(mil lei)

Indicatori	2015	2016	Devierea	
			mil lei	%
Credite bancare pe termen scurt	283,16	200,82	-82,34	-29,08
Datorii comerciale	1 863,99	1 681,78	-182,21	-9,78
Datorii față de personal	250,36	278,25	27,88	11,14
Datorii privind asigurările obligatorii	87,09	97,64	10,55	12,11
Datorii față de buget	79,89	100,82	20,93	26,20
Alte datorii curente	154,99	119,30	-35,69	-23,03
Total datorii curente	3 592,57	3 355,59	-236,97	-6,60

Datoriile pe termen lung al întreprinderilor de stat, au înregistrat, la finele anului 2016, un sold de 3 322,87 mil lei, inclusiv 522,56 mil lei (15,7%)- credite bancare pe termen lung, 255,27 mil lei (7,7%) - împrumuturi pe termen lung, 2 473,99 mil lei (74,5%) - alte datorii pe termen lung/leasing financiar.

Suplimentar, se enunță că *cele mai mari majorări ale datoriilor* se evidențiază la întreprinderile din administrarea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare – cu 44,5 mil lei și Agenției „Apele Moldovei” – cu 35,8 mil lei.

Cele mai considerabile majorări și diminuări ale datoriilor la situația din 31.12.2016, clasificate pe autorități ale administrației publice centrale se prezintă astfel:

mil lei

Nr. d/o	Majorări a datoriilor comparativ cu 01.01.2016		Nr. d/o	Diminuări a datoriilor comparativ cu 01.01.2016	
	Fondator	Valoarea majorării		Fondator	Valoarea diminuării
1.	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	44,5	1.	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	881,1
2.	Agenția „Apele Moldovei”	35,8	2.	Agenția Relații Funciare și Cadastru	151,8
3.	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	22,8	3.	Ministerul Economiei	74,5
4.	Agenția „Moldsilva”	20,6	4.	Ministerul Afacerilor Interne	4,0

Potrivit datelor din Nota analitică privind rezultatele monitoringului financiar al activității economico-financiare în anul 2016 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral de stat, prezentată de Ministerul Finanțelor, *fluxul și stocul împrumuturilor interne*, întreprinderilor de stat monitorizate, care au contractat credite de la băncile comerciale pe o perioadă de un an și mai mare, au înregistrat, la situația din 31.12.2016, un stoc al împrumuturilor în volum de 722,3 mil lei, dintre care 10,3 mil lei constituie stocul de arierate - suma restantă ce nu a fost achitată conform contractelor încheiate.

***Informația privind fluxul și stocul împrumuturilor interne,
la situația din 31.12.2016, ale întreprinderilor de stat***

mil lei

Nr. d/o	<i>Debitorul</i>	<i>Stoc la 31.12.2016</i>	<i>Stoc de arierate</i>
1.	Î.S. specializată de executare a lucrărilor de explozie „INMEX”	1,2	-
2.	Î.S. „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”	176,3	0,3
3.	Î.S. Compania Aeriană „AIR Moldova”	301,2	3,3
4.	Î.S. Stațiunea Tehnologico- Experimentală „Bălți”	1,3	0,6
5.	Î.S. pentru cercetarea în selecție și hibridarea suinelor „Molsuinhibrid”	0,3	0,3
6.	Î.S. Nodul Hidroenergetic „Costești”	1,7	-
7.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	189,9	1,3
8.	Î.S. Editura „Universul”	5,8	4,5
9.	Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”	30,1	-
10.	Î.S. Firma Editorial-Poligrafică „Tipografia Centrală”	14,5	-
Total		722,3	10,3

Suplimentar menționăm că, la situația din 31.12.2016, Î.S. „Moldtraselectro” dispune de datorii pe împrumuturi recreditate din surse interne și externe față de Ministerul Finanțelor, în mărime de 37,3 mil lei și 1,62 mil dolari SUA, iar Î.S. „Moldelectrica” – 14,6 mil dolari SUA.

Totodată, Î.S. „Moldtraselectro” are datorie pe împrumutul extern acordat sub garanția statului în mărime de 0,86 mil dolari SUA (17,25 mil lei).

Neachitarea obligațiilor față de instituțiile financiare pe creditele interne și externe, precum și cele acordate sub garanția statului devine obligațiune convențională de stat, fapt ce creează o situație dificilă privind independența financiară a entităților economice. Totodată, neachitarea acestor obligațiuni generează *riscul financiar de stingere din contul surselor bugetului de stat*.

În rezultatul generalizării informației prezentate de întreprinderile de stat supuse analizei, în anul 2016 în cadrul întreprinderilor au activat 34 075 angajați, salariul mediu lunar fiind de 5 220 lei.

Cele mai mari salarii medii s-au înregistrat la: *I.S. Compania Aeriana "Air Moldova"* – 19872 lei (558 angajați); *I.S. "Moldtraselectro"* – 17789 lei (4 angajați); *Î.S. "MoldATSA"* - 17642 lei (264 angajați); *Î.S. Serviciul de Stat pentru Verificarea si Expertizarea Proiectelor de Construcție* - 15880 lei (29 angajați); *I.S. "Centrul de Stat pentru Atestarea si Omologarea Produselor de Uz Fitosanitar si a*

Fertilizantilor" - 14740 lei (25 angajați); I.S. "*Centrul National pentru Frecvente Radio*" - 14215 lei (69 angajați); I.S. "*Centrul de Telecomunicatii Speciale*" – 13865 lei (70 angajați); I.S. "*Administrația de Stat a Drumurilor*" - 13368 lei (161 angajați); I.S. *Institutul de Geodezie, Prospecțiuni Tehnice si Cadastru "INGEOCAD"* - 11345 lei (62 angajați); I.S. "*MoldData*" – 11159 lei (53 angajați).

Cele **mai mici salarii medii** au fost achitate la I.S. "*Stațiunea Tehnologica pentru Irigare Cahul*" - în mărime de 1 065 lei (86 angajați), I.S. *Publicația Periodica revista "Legea si Viața"* - 1 100 lei (2 angajați), I.S. "*Centrul de Instruire în Domeniul Relatiilor de Munca*" - 1 208 lei (83 angajați), I.S. "*Stațiunea Tehnologica pentru Irigare Ungheni*" - 1 390 lei (75 angajați), I.S. "*Stațiunea Tehnologica pentru Irigare Drochia*" - 1 720 lei (45 angajați), I.S. "*Stațiunea Tehnologica pentru Irigare Ștefan Vodă*" - 1 937 lei (89 angajați).

Indicatorii de bază ce caracterizează stabilitatea economico-financiară a întreprinderilor de stat

<i>Anul de gestiune</i>	<i>Rata stabilității financiare</i>	<i>Rentabilitatea activelor (economică), %</i>	<i>Rentabilitatea capitalului propriu (financiară), %</i>	<i>Rentabilitatea veniturilor din vânzări (din profitul net), %</i>	<i>Rata autonomiei globale (coeficientul de autonomie)</i>	<i>Rata solvabilității generale</i>
Normele stabilite	> 0,33	> 10 %	> 20 %	> 20 %	> 0,5	> 2
2015	0,84	-3,21	-4,97	12,30	0,66	2,93
2016	0,86	0,27	0,15	17,85	0,71	3,49

Rata stabilității financiare exprimă independența financiară a întreprinderii și reflectă măsura în care întreprinderea dispune de resurse financiare cu caracter permanent față de totalul resurselor de finanțare. Se consideră satisfăcătoare, dacă este mai mare sau egala cu 0,33. La situația din 31.12.2016, rata stabilității financiare **a atins un nivel optim de 0,86.**

Rentabilitatea activelor (economică) este unul dintre indicatorii principali de rentabilitate a unei companii, și măsoară eficiența utilizării activelor, din punct de vedere al profitului obținut la un leu investit în active. Practica sugerează că, intervalul optim de referință pentru o întreprindere este între 3 % și 9 %. La situația din 31.12.2016, rentabilitatea activelor **a atins un nivel de 0,27 %**, ceea ce semnifică faptul că la 1 leu active, în anul 2016, s-au obținut 0,27 bani profit pînă la impozitare, pe întreg sectorul întreprinderilor de stat. Rentabilitatea activelor este în creștere cu 3,48 puncte procentuale față de 2015.

Rentabilitatea capitalului propriu (financiară) caracterizează eficiența utilizării resurselor proprii. Anume acest indicator prezintă interes deosebit pentru investitorii existenți și potențiali, care doresc să maximizeze rezultatele, urmare a investiției efectuate. Nivelul optim este de 20-25%. La situația din 31.12.2016, rentabilitatea capitalului propriu (financiară) a întreprinderilor de stat a atins un nivel de 0,15%, fiind în creștere cu 5,12 puncte procentuale față de 2015. Aceasta semnifică că la 1 leu capital propriu, în anul 2016, s-au obținut 0,15 bani profit net. În

anul 2015, întreprinderile de stat au înregistrat per total 4,97 bani pierderi nete la 1 leu capital propriu.

Rentabilitatea veniturilor din vânzări reflectă capacitatea întreprinderii de a obține profit din comercializarea produselor, mărfurilor și prestarea serviciilor și reflectă cât de efectiv întreprinderea gestionează vânzările, costurile și prețurile de vânzare a produselor, mărfurilor și serviciilor prestate, caracterizează cât profit obținem la un leu venituri din vânzări. La situația din 31.12.2016, rentabilitatea **veniturilor din vânzări** a întreprinderilor de stat a atins un nivel sub normele stabilite și a constituit 17,85%, dar s-a majorat cu 5,55 puncte procentuale față de 2015.

Rata autonomiei globale prezintă ponderea surselor proprii în totalul mijloacelor utilizate pentru finanțarea activității întreprinderii. Ponderea recomandată a surselor proprii este de minimum 33% din totalul surselor de finanțare, utilizate de întreprindere. La situația din 31.12.2015, rata autonomiei globale a atins un nivel optim de 0,71.

Rata solvabilității generale reflecta capacitatea unei întreprinderi de a face față tuturor scadențelor sale, atât pe termen scurt cât și pe termen mediu și lung și se determina ca raport între activele totale și totalul datoriilor. Acest indicator reflectă gradul de acoperire a datoriilor pe seama activelor totale și posibilitatea întreprinderii de a transforma activele în lichidități, în vederea onorării obligațiilor de plată. La situația din 31.12.2015, rata solvabilității generale a atins un nivel optim de 3,49.

Între întreprinderile de stat supuse analizei, care au înregistrat **un nivel optim al indicatorilor** ce reflectă stabilitatea financiară la finele perioadei de gestiune, se regăsesc:

- I.S."Centrul de Stat pentru Atestarea și Omologarea Produselor de Uz Fitosanitar și a Fertilizanților"
- I.S. Teatrul Republican Muzical Dramatic "B.P.Hașdeu"
- I.S."Registrul Naval"
- Întreprinderea de Stat pentru Silvicultura "Iargara"
- I.S. Întreprinderea pentru Silvicultura "Șoldănești"
- I.S."Flus"

Întreprinderile de stat care au înregistrat un **nivel al indicatorilor sub intervalul optim** ce caracterizează stabilitatea economico-financiară sunt:

- Î.S."Stațiunea didactico-experimentală "Petricani"
- Î.S."Mina de piatră din Mileștii-mici"
- Î.S."Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Vulcănești"
- I.S."Sectorul de reparație a fântânilor arteziene din Chișinău"
- I.S."Rezervcom"
- Î.S."Moldtranselectro"
- Întreprinderea de Stat "Casa de comerț DIP", etc.

5.2 Rezultatele activității economico-financiare a societăților pe acțiuni în care cota statului depășește 25 la sută din capitalul social

Conform datelor din Registrul patrimoniului public, din totalul de 103 societăți pe acțiuni cu cotă de stat, în 81 statul deține cotă-parte mai mare de 25 la sută din capitalul social, inclusiv: 24 cu capital integral de stat, 45 cu capital majoritar de stat. Ținând cont că 14 societăți pe acțiuni se află în procedură de insolvență, 11 societăți pe acțiuni sunt în procedură de lichidare, iar 13 societăți pe acțiuni nu activează (nu prezintă situațiile financiare la BNS), analiza economico-financiară s-a efectuat la 43 societăți pe acțiuni cu cotă de stat ce depășește 25 la sută din capitalul social.

Conform datelor generalizate din dările de seamă privind mărimea și circulația proprietății publice de stat, prezentate de 39 societăți pe acțiuni cu cotă de stat, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.568 din 06.05.2008 și situațiile financiare a 3 societăți pe acțiuni pentru anul 2016 recepționate de la Biroul Național de Statistică, la situația 31.12.2016:

Valoarea totală a activelor societăților pe acțiuni a constituit 30 211,62 mil lei, fiind în creștere cu 451,90 mil lei (1,5%) față de începutul anului de gestiune. În structura activelor, ponderea majoritară o dețin activele imobilizate, care la 31.12.2016 au constituit 60,65 la sută din totalul activelor.

Valoarea contabilă a activelor imobilizate a constituit 18 324,61 mil lei, fiind în creștere cu 136,07 mil lei (0,75%) comparativ cu începutul anului de gestiune.

Structura activelor imobilizate se prezintă astfel:

(mil lei)

	2015	2016	Devierea	
			mil lei	%
Imobilizări corporale în curs de execuție	649,49	879,93	230,43	35,48
Terenuri	328,48	330,59	2,11	0,64
Mijloace fixe	10952,8	10801,66	-152,14	-1,38
Creanțe pe termen lung	572,52	567,61	-4,92	-0,86
Alte active imobilizante	222,32	251,63	29,31	13,18
Total active imobilizante	18 188,53	18 324,61	136,07	0,75

Astfel, **valoarea mijloacelor fixe** însumează 10 801,66 mil lei și reprezintă 58,95% din activele imobilizate.

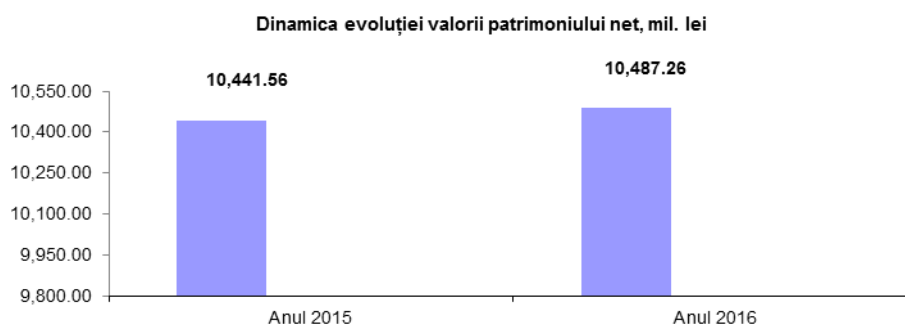
Pentru 39 societăți pe acțiuni (90,7%) din totalul societăților supuse analizei, care au prezentat dările de seamă privind mărimea și circulația proprietății pentru anul 2016, putem releva că **valoarea mijloacelor fixe intrate** (luate la evidența contabilă pe parcursul anului de gestiune) a constituit 967,11 mil lei, iar **valoarea mijloacelor fixe ieșite** a constituit 126,41 mil lei inclusiv:

- mijloace fixe casate – 120,00 mil lei,
- mijloace fixe comercializate – 6,12 mil lei,
- mijloace fixe transmise altor entități – 0,30 mil lei.

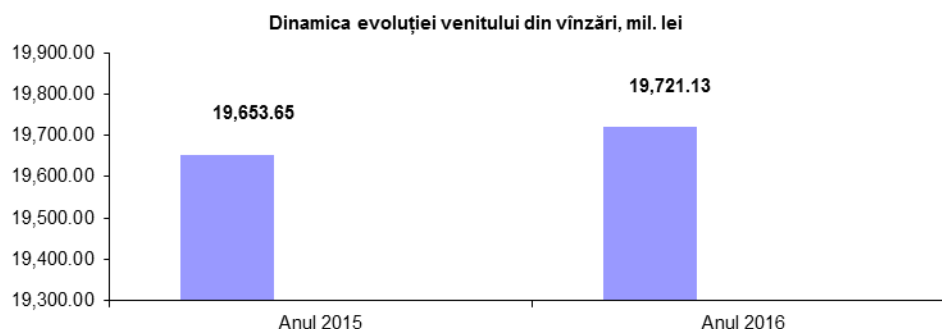
Patrimoniul net (*capitalul propriu*) al societăților pe acțiuni supuse analizei, la 31.12.2016, a constituit 10 487,26 mil lei, inclusiv, partea ce corespunde cotei statului este de 9 863,93 mil lei sau 94,05 la sută. Comparativ cu începutul anului de gestiune, capitalul propriu s-a majorat cu 45,7 mil lei (0,44%). Majorări semnificative a patrimoniului se atestă la S.A.”RED-Nord”-cu 61,01 mil lei; la S.A.”RED-Nord Vest” - cu 26,03 mil lei; la S.A.”Energocom” – cu 18,8 mil lei; S.A.”Moldtelecom” cu 13,94 mil lei.

Concomitent, 15 societăți pe acțiuni, sau 34,9% din totalul societăților pe acțiuni monitorizate, au înregistrat o *micșorare a patrimoniului net* cu aproximativ 145,99 mil lei. Cele mai considerabile diminuări au fost înregistrate de S.A. „Termoelectrica” – cu 72,0 mil lei; S.A. „CET-Nord” – cu 52,8 mil lei; S.A. „Floare Carpet” – cu 3,2 mil lei; S.A. „Loteria Națională a Moldovei” – cu 3,0 mil lei.

La 8 societăți pe acțiuni activele nete sunt sub nivelul capitalului social, iar la 3 societăți activele nete au atins valori negative de (3 139,89) mil lei, în particular: S.A.”MoldovaGaz”- (3132,7) mil lei; S.A.”Furnizarea Energiei Electrice Nord” - (7,14) mil lei; S.A.”Centrul Agroalimentar din Chișinău” - (0,024) mil lei.

Venitul din vânzări obținut de societățile pe acțiuni supuse analizei în anul 2016 constituie 19 721,13 mil lei, fiind în creștere cu 67,48 mil lei (0,34%) față de anul 2015.

Costul vânzărilor la 31.12.2016 a constituit 13 318,10 mil lei, micșorându-se cu 1 147,07 mil lei (7,93%) față de 2015.

Urmare generalizării informației din Rapoartele anuale privind administrarea proprietății publice, prezentate de autoritățile administrației publice centrale de specialitate, factorii care mențin costurile și cheltuielile ridicate sunt:

- majorarea salariului minim în sectorul real al economiei de la 1900 lei la 2100 lei, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr 488 din 20.04.2016;
- tarife reglementate, costuri mari pentru reparația și întreținerea mijloacelor fixe învechite; majorarea tarifelor la energia electrică, combustibil, etc.

Profitul brut, ca element principal al rezultatului activității operaționale a societăților pe acțiuni, a constituit 2 938,70 mil lei, fiind în creștere cu 2 019,08 mil lei (68,71 %) față de anul precedent.

Alte **venituri din activitatea operațională** au constituit 300,40 mil lei, fiind în creștere cu 7,1 mil lei (2,42%) față de anul 2015.

Analizând evoluția activității societăților pe acțiuni s-a constatat că, la 17 societăți **venitul din vânzări s-a majorat cumulativ** cu 1934,14 mil lei, comparativ cu anul 2015, preponderent din sectorul energetic și industrial - cu 1 879,49 mil lei și din ramura agricultură – cu 43,38 mil lei.

Cea mai semnificativă majorare a venitului din vânzări cu 1 158,46 mil lei a înregistrat S.A. ”Furnizarea Energiei Electrice Nord”, acesta constituind 1 864,79 mil lei. De asemenea, majorări a venitului din vânzări au înregistrat:

- S.A.”Moldova - Gaz” – cu 597,35 mil lei, venitul din vânzări fiind de 5 759,54 mil lei;
- S.A. ”Termoelectrica” – cu 80,10 mil lei, venitul din vânzări fiind de 2 424,43 mil lei;
- S.A.”Combinatul de vinuri Cricova” - cu 32,01 mil lei, venitul din vânzări fiind de 226,65 mil lei.

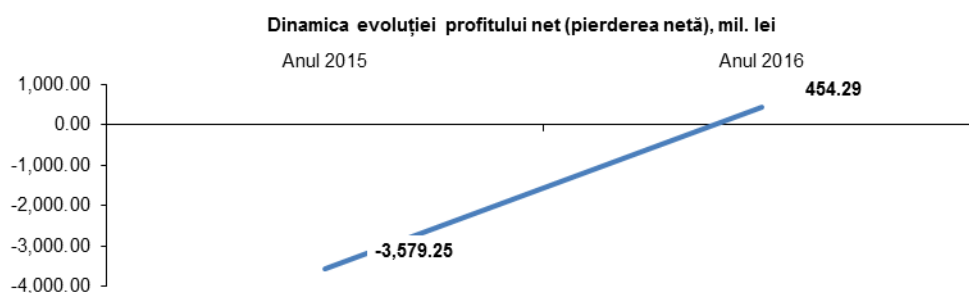
La 23 societăți pe acțiuni **venitul din vânzări s-a micșorat** cumulativ cu 1866,66 mil lei față de anul 2015, preponderent din domeniul energiei și industriei - cu 1690,39 mil lei și din ramura agriculturii – cu 44,33 mil lei.

Diminuări majore a venitului din vânzări au înregistrat: S.A.”Energocom” –cu 801,23 mil lei, S.A.”Rețelele Electrice de Distribuție Nord” – cu 365,61 mil lei, S.A.”Metalferos” – cu 322,45 mil lei, S.A.”Rețelele Electrice de Distribuție Nord-Vest” – cu 182,84 mil lei, S.A.”Aroma” – cu 37,20 mil lei.

Analiza indicatorilor de rezultat a societăților pe acțiuni

<i>Nr. d/o</i>	<i>Indicatori</i>	<i>2015, mil lei</i>	<i>2016, mil lei</i>	<i>Devierea, +/- mil lei</i>
1.	Venituri din vânzări	19653,6	19721,2	+67,5
2.	Costul vânzărilor	14465,2	13318,1	-1147,1
3.	Pofitul brut	919,6	2938,7	+2019,1
4.	Alte venituri din activitatea operațională	293,3	300,4	+7,1
5.	Total cheltuieli din activitatea operațională	1685,3	2485,1	+799,8
6.	Profit (pierdere) pînă la impozitare	-3553,6	502,6	+4056,3
7.	Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	-3579,3	454,3	+4033,5

Rezultatul cumulativ al exercițiului financiar al societăților pe acțiuni pentru anul 2016 constituie 454,29 mil lei. Dinamica evoluției profitului net se prezintă conform următorului grafic:

Din totalul societăților pe acțiuni supuse analizei, 29 au finalizat anul de gestiune **cu profit net**, în sumă de 597,65 mil lei, fiind în creștere cu 402,84 mil lei față de anul 2015, iar 13 societăți pe acțiuni au generat pierderi în valoare de 143,36 mil lei. Informația generalizată este prezentată în tabelul de mai jos:

Numărul societăților pe acțiuni supuse analizei	Au activat cu profit			Au activat cu pierderi			Rezultat financiar nul	
	Nr. S.A.	%	suma, mil lei	Nr. S.A.	%	suma, mil lei	Nr. S.A.	%
43	29	67,44	597,65	13	30,23	- 143,36	1	2,32

Din totalul de 29 societăți pe acțiuni care au finalizat anul financiar cu **profit net** pot fi evidențiate: S.A.”MoldovaGaz” – 262,36 mil lei, cu o pondere de 43,89% în profitul net total obținut; SA „Moldtelecom” - 72,60 mil lei, cu o pondere de 12,15%; S.A.”Rețelele Electrice de Distribuție Nord” – 61,93 mil lei, cu o pondere de 10,36%; S.A.”Furnizarea Energiei Electrice Nord” – 38,82 mil lei, cu o pondere de 6,45%, S.A.”Metalferos” – 32,82 mil lei, cu o pondere de 5,49%.

Este de menționat că, 8 societăți care **au generat pierderi nete în anul 2015**, în mărime de 3 332,83 mil lei, **în anul 2016 au obținut profit net**. Urmează a fi menționate următoarele societăți:

S.A.”MoldovaGaz”, în anul 2015 a generat pierderi nete de 3111,73 mil lei, iar în anul 2016 a obținut profit net în mărime de 262,37 mil lei;

S.A.”Rețelele Electrice de Distribuție Nord”, în anul 2015 a generat pierderi nete de 85,94 mil lei, iar în anul 2016 a obținut profit net în mărime de 61,93 mil lei;

S.A.”RED Nord - Vest”, în anul 2015 a generat pierderi nete de 62,29 mil lei, iar în anul 2016 a obținut profit net în mărime de 30,00 mil lei;

S.A.”Furnizarea Energiei Electrice Nord”, în anul 2015 a generat pierderi nete de 51,48 mil lei, iar în anul 2016 a obținut profit net în mărime de 38,82 mil lei.

La 9 societăți pe acțiuni, **profitul net obținut în anul 2016 s-a diminuat** cu 45,24 mil lei față de cel obținut în 2015, printre care la S.A.”Moldtelecom” s-a

diminuat cu 21,60 mil lei, la S.A.”Metalferos” – cu 8,51 mil lei, la S.A.”Glass Container Company” – cu 6,16 mil lei ș.a.

Din 13 societăți pe acțiuni, care au generat **pierderi nete de 143,36 mil lei**, ponderea semnificativă de 50,20 % o deține ”Termoelectrica” S.A., care la finele anului 2016 a înregistrat pierderi nete de 71,98 mil lei și ”Centrala Electrică cu Termoficare Nord” S.A. care a înregistrat pierderi de 52,95 mil lei, cu o pondere de 36,93%.

Creanțele societăților pe acțiuni la 31.12.2016 au constituit 7 157,82 mil lei, fiind în creștere cu 128,43 mil lei (1,83%) față de anul 2015 și se prezintă în modul următor:

(mil lei)

	2016	2015	Devierea	
			mil lei	%
Creanțe comerciale	5777,1	5718,53	58,57	1,02
Creanțe ale bugetului	585,97	589,34	-3,37	-0,57
Creanțe ale personalului	5,15	3,80	1,35	35,50
Alte creanțe curente	789,59	717,73	71,87	10,01
Total creanțe	7157,82	7029,39	128,43	1,83

Majorarea creanțelor curente, sunt condiționate în special de creșterea creanțelor părților afiliate, a avansurilor acordate curente, a creanțelor personalului, a creanțelor bugetului și altor creanțe curente.

Datoriile curente, la finele anului de gestiune, au constituit 18590,62 mil lei și s-au micșorat cu 6,33 la sută față de 2015 și se constituie din:

(mil lei)

	2016	2015	Devierea	
			mil lei	%
Credite bancare pe termen scurt	604,35	609,35	-5,01	-0,82
Datorii comerciale	2 165,89	3 335,03	-1 169,14	-35,06
Datorii față de personal	87,83	73,26	14,57	19,89
Datorii privind asigurările sociale și medicale	33,65	29,17	4,47	15,35
Datorii față de buget	47,13	32,60	14,53	44,56
Alte datorii curente	3 456,17	3 435,62	20,55	0,60
Total datorii curente	18 590,62	19 847,18	-1 256,56	-6,33

Diminuarea datoriilor curente a fost condiționată în special de reducerea datoriilor comerciale cu 1169,14 mil lei și a creditelor bancare pe termen scurt – cu 5,01 mil lei.

Potrivit datelor din Nota analitică privind rezultatele monitoringului financiar al activității economico-financiare în anul 2016 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral de stat, prezentată de Ministerul Finanțelor, *fluxul și stocul împrumuturilor interne*, la situația din 31.12.2016, a societăților pe acțiuni monitorizate care au contractat credite de la băncile comerciale pe o perioadă de un an și mai mare, au înregistrat un stoc al împrumuturilor în sumă de 1000,0 mil lei,

dintre care 1,6 mil lei constituie stocul de arierate, ce reprezintă suma restantă ce nu a fost achitată conform contractelor încheiate.

**Informația privind fluxul și stocul împrumuturilor interne,
la situația din 31.12.2016, ale societăților pe acțiuni**

mil lei

Nr. d/o	<i>Debitorul</i>	<i>Stoc la 31.12.2016</i>	<i>Stoc de arierate</i>
1.	S.A. „Răut”	7,7	-
2.	S.A. „Combinatul de Vinuri Cricova”	226,1	-
3.	S.A. „Aqua-Prut”	1,6	1,6
4.	S.A. „Barza Albă”	0,8	-
5.	S.A. „Moldtelecom”	660,2	-
6.	S.A. „Franzeļuța”	63,6	-
7.	S.A. „Sanfarm Prim”	26,7	-
8.	S.A. „Red Nord-Vest”	13,3	-
Total		1000,0	1,6

De asemenea, potrivit informațiilor privind *fluxul și stocul împrumuturilor externe* ale societăților pe acțiuni monitorizate, la situația din 31.12.2016, un sold al împrumuturilor externe în sumă de 9,6 mil lei se înregistrează la S.A. „Moldtelecom”.

La situația din 31.12.2016, față de Ministerul Finanțelor, S.A. „Termoelectrica” dispune de datorii pe împrumuturi recreditate din surse externe în mărime de 16,3 mil dolari SUA.

Neachitarea obligațiilor față de instituțiile financiare pe creditele interne și externe devine obligațiune convențională de stat, fapt ce creează o situație dificilă privind independența financiară a entităților economice. Totodată, neachitarea acestor obligațiuni generează *riscul financiar de stingere din contul surselor bugetului de stat*.

La societățile pe acțiuni supuse analizei, în anul 2016 au activat 14 368 angajați, salariul mediu lunar fiind de 8145 lei. Cele mai mari salarii fiind la: S.A. „Moldova Gaz” – 17 550 lei (308 angajați), S.A. „Energocom” – 13 000 lei (9 angajați), S.A. „Metalferos” – 10 410 lei (185 angajați), S.A. „Glass Container Company” – 14400 lei (343 angajați), S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” – 10910 lei (99 angajați), S.A. „Moldtelecom” – 9550 lei (3341 angajați), S.A. „MoldExpo” – 9 940 lei (56 angajați), iar cel mai mici salarii fiind la „Uzina de mașini de salubritate din Fălești” S.A. – 1 260 lei (25 angajați) și „Cercul din Chișinău” S.A. – 2 980 lei (11 angajați).

Indicatorii de bază ce caracterizează stabilitatea economico-financiară a societăților pe acțiuni

Anul de gestiune	Rata stabilității financiare	Rentabilitatea activelor (economică), %	Rentabilitatea capitalului propriu (financiară), %	Rentabilitatea veniturilor din vânzări (din profitul net), %	Rata autonomiei globale (coeficientul de autonomie)	Rata solvabilității generale
Normele stabilite	> 1/3	> 10%	> 20%	> 20%	> 0,5	> 2
2015	0,33	-11,77	-40,79	4,68	0,24	1,31
2016	0,39	1,68	6,33	14,90	0,24	1,32

Rata stabilității financiare exprimă independența financiară a întreprinderii și reflectă măsura în care întreprinderea dispune de resurse financiare cu caracter permanent față de totalul resurselor de finanțare. Se consideră satisfăcătoare, dacă este mai mare sau egala cu 1/3. La situația din 31.12.2016, rata stabilității financiare a atins un nivel optim de **0,39**.

Rentabilitatea activelor (economică) măsoară eficiența utilizării activelor, din punct de vedere al profitului obținut la un leu investit în active. La situația din 31.12.2016, rentabilitatea activelor societăților pe acțiuni a atins un nivel de **1,68 %**, fiind în creștere cu 13,45 puncte procentuale față de 2015 și semnifică că la 1 leu active s-au obținut 1,68 bani profit până la impozitare. În anul 2015, societățile pe acțiuni au înregistrat la 1 leu active 11,77 bani pierderi.

Rentabilitatea capitalului propriu (financiară) caracterizează eficiența utilizării resurselor proprii. Nivelul optim este de 20-25%. La situația din 31.12.2016, rentabilitatea capitalului propriu (financiară) a societăților pe acțiuni este mai mică față de nivelul optim recomandat și a constituit 6,33%, fiind în creștere cu 46,82 puncte procentuale față de 2015, ceea ce semnifică că la 1 leu capital propriu, s-au obținut 6,33 bani profit net. În anul 2015, societățile pe acțiuni au înregistrat per total 40,79 bani pierderi nete la 1 leu capital propriu.

Un indicator relevant în aprecierea poziției întreprinderilor pe piață, este **rentabilitatea veniturilor din vânzări**. La situația din 31.12.2016, rentabilitatea veniturilor din vânzări a societăților pe acțiuni a atins un nivel sub normele stabilite și a constituit 14,90%, majorându-se cu 10,22 puncte procentuale față de 2015.

Coeficienți ce caracterizează **echilibrul economico-financiar al societăților**, cum ar fi **rata autonomiei globale** (ponderea surselor proprii în totalul mijloacelor utilizate pentru finanțarea activității întreprinderii) și **rata solvabilității generale** (raportul activelor totale la totalul datoriilor) nu se încadrează în normele stabilite. Astfel, la situația din 31.12.2016 **rata autonomiei globale** a atins un nivel de 0,24, iar **rata solvabilității generale** a atins un nivel de 1,32.

Societățile pe acțiuni supuse analizei, care au înregistrat un nivel apropiat celui optim al stabilității financiare, sunt: S.A."RED Nord", S.A."RED Nord-Vest", S.A."Metalferos", S.A."MoldExpo", S.A."Glass Container Company", S.A."Moldtelecom", s.a.

5.3 Conexiunile întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat cu sistemul bugetar

În conformitate cu datele din Nota analitică privind rezultatele monitoringului financiar al activității economico-financiare în anul 2016 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral de stat, prezentată de Ministerul Finanțelor, întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni cu capital integral sau majoritar de stat au efectuat achitări la bugetul public național în cuantum total de 2 419,7 mil lei, acestea cuprinzând achitățile efectuate de întreprinderile de stat în valoare de 1387,5 mil lei și achitățile efectuate de către societățile pe acțiuni cu cotă de stat – în valoare de 1032,2 mil lei.

Cu privire la *achitățile întreprinderilor de stat în bugetul public național*, se enunță că acestea au transferat către bugetul de stat 492,9 mil lei; către bugetele unităților administrativ-teritoriale – 117,6 mil lei; către bugetul asigurărilor sociale de stat – 588,7 mil lei și către fondurile asigurărilor obligatorii e asistență medicală – 188,3 mil lei.

Cu privire la *achitățile societăților pe acțiuni în bugetul public național*, se enunță că acestea au transferat către bugetul de stat 515,2 mil lei; către bugetele unităților administrativ-teritoriale – 74,2 mil lei; către bugetul asigurărilor sociale de stat – 333,0 mil lei și către fondurile asigurărilor obligatorii e asistență medicală – 109,8 mil lei.

Potrivit datelor Serviciului Fiscal de Stat, la situația din 31.12.2016, întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni aveau înregistrate datoriile privind impozitele și taxele față de bugetul public național în mărime totală de 147,3 mil lei inclusiv: datoriile ale întreprinderilor de stat – 142,6 mil lei și datoriile ale societăților pe acțiuni – 4,7 mil lei.

Din valoarea totală a *datoriilor întreprinderilor de stat*, datoriile privind plățile de bază au constituit 74,1 mil lei, datoriile aferente penalităților – 57,0 mil lei, iar datoriile privind amenzile – 11,5 mil lei. În totalul datoriilor pe bugete, ponderea semnificativă o constituie datoriile înregistrate față de bugetul asigurărilor sociale de stat în mărime de 71,2 mil lei, dintre care 34,2 mil lei reprezintă datoriile aferente plăților de bază.

În partea ce ține de *societățile pe acțiuni*, menționăm că, din valoarea totală a datoriilor de 4,7 mil lei, datoriile aferente plăților de bază au constituit 2,39 mil lei, penalitățile – 2,3 mil lei, iar amenzile – 0,01 mil lei. Datoriile societăților pe acțiuni față de bugetul asigurărilor sociale de stat constituie 2,8 mil lei, dintre care plăți de bază constituie 1,3 mil lei.

Totodată, conform legislației în vigoare, entitățile beneficiază de înlesniri și facilități fiscale la plata principalelor tipuri de impozite.

Prin urmare, în anul 2016, *întreprinderile de stat au beneficiat de înlesniri și facilități fiscale la plata unor impozite și taxe* în mărime de 37,1 mil lei, inclusiv:

- 36,7 mil lei la plata impozitului pe bunurile imobiliare (art. 282, 283, 284 ale Codului Fiscal și Legea pentru punerea în aplicare a titlului VI al Codului Fiscal);
- 0,33 mil lei – la plata taxei pentru extragerea mineralelor utile (art. 319 al Codului Fiscal și Legea pentru punerea în aplicare a titlului VIII al Codului Fiscal);
- 0,01 mil lei – la plata taxei pentru eliberarea lemnului pe picior (art. 334 al Codului Fiscal și Legea pentru punerea în aplicare a titlului VIII al Codului Fiscal);
- 0,06 mil lei – la plata taxei pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova (art.343 al Codului Fiscal și Legea pentru punerea în aplicare a titlului IX al Codului Fiscal).

Suma înlesnirilor și facilităților fiscale acordate societăților pe acțiuni la principalele tipuri de impozite constituie 0,2 mil lei, reprezentând înlesniri aferente plății impozitului pe bunurile imobiliare (art. 282, 283, 284 ale Codului Fiscal și Legea pentru punerea în aplicare a titlului VI al Codului Fiscal).

Totodată, se înregistrează înlesniri și facilități fiscale ne semnificative la plata taxei pentru amenajarea teritoriului (art. 296 al Codului Fiscal) în mărime de 3,2 mii lei pentru întreprinderi de stat și 0,04 mii lei pentru societăți pe acțiuni; înlesniri la plata taxei pentru apă (art. 306 al Codului Fiscal și Legea pentru punerea în aplicare a titlului VIII al Codului Fiscal) în mărime de 0,01 mii lei pentru întreprinderi de stat și 2,9 mii lei pentru societăți pe acțiuni.

Pe lângă acestea, în temeiul prevederilor art. 96, 103 și 104 al Codului Fiscal, în anul 2016, entitățile au efectuat livrări de mărfuri și servicii scutite de taxa pe valoarea adăugată (TVA), livrări de mărfuri și servicii la cota redusă a TVA și de livrări la cota „0” a TVA. Astfel:

livrările de mărfuri, servicii la cota redusă a TVA efectuate de întreprinderile de stat au înregistrat valoarea de 37,8 mil lei, iar cele efectuate de *societățile pe acțiuni* au înregistrat valoarea de 538,2 mil lei;

valoarea livrărilor de mărfuri și servicii scutite de TVA ale întreprinderilor de stat constituie 714,8 mil lei, iar ale *societăților pe acțiuni* constituie 3,9 mil lei;

livrările la cota „0” a TVA a întreprinderilor de stat constituie 3858,0 mil lei, iar a *societăților pe acțiuni* - 180,2 mil lei.

6. Eficiența administrării proprietății publice de stat de către autoritățile administrației publice centrale

Conform datelor din Registrul Patrimoniului Public, la 1 ianuarie 2017, statul deține acțiuni în 103 societăți pe acțiuni și gestionează 237 întreprinderi de stat pe teritoriul Republicii Moldova și 6 întreprinderi pe teritoriul Ucrainei.

Tabloul repartizării entităților înregistrate în Republica Moldova pe ramuri și rezultatele exercițiului financiar pe anul 2016 se prezintă astfel:

Nr. d/o	Denumirea	SA/IS	Nr. agenților economici administrați	Inclusiv:					În proces de lichidare/insolvabilitate
				Activează cu profit		Activează cu pierderi		Nu activează / rezultatul	
				Nr.	valoarea, mil lei	Nr.	valoarea, mil lei		
1	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	S.A.	42	7	76,37	9	-8,90	25/1	5 / 12
		Î.S.	37	14	12,62	17	-11,76	6	0 / 7
2	Ministerul Sănătății	S.A.	1	1	1,22				
		Î.S.	3	1	0,001	1	-0,001	1	
3	Ministerul Culturii	S.A.	3	2	0,32	1	-1,02		
		Î.S.	31	10	2,35	10	-7,98	10/1	2 / 1
4	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Î.S.	7	7	63,16				
5	Ministerul Economiei	S.A.	23	8	449,64	9	-140,97	5	1 / 5
		Î.S.	19	7	9,49	6	-29,14	6	5 / 1
6	Ministerul Finanțelor	S.A.	2			1	-2,12	1	1/0
		Î.S.	4	4	3,91				
7	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor	S.A.	3	1	0,02	1	-0,24	1	2 / 0
		Î.S.	10	8	4,48	2	-2,86		0/1
8	Ministerul Transport. și Infrastructurii Drumurilor	S.A.	14	11	3,48	1	-0,26	2	0 / 1
		Î.S.	19	8	18,28	3	-54,23	7/1	1 / 0
9	Agenția Proprietății Publice	S.A.	13	1	72,60	2	-0,17	10	5 / 2
		Î.S.	3	1	0,001	1	-6,29	1	1 / 0
10	Ministerul Educației	Î.S.	3	1	0,09	1	-0,25	1	
11	Ministerul Muncii, Prot. Sociale și Familiei	Î.S.	2	1	2,09	1	-0,14		
12	Ministerul Afacerilor Interne	Î.S.	5	3	2,17	1	-0,15	1	
13	Agenția "Apele Moldovei"	S.A.	1			1	-0,21		
		Î.S.	16	4	8,59	12	-6,52		0/2
14	Agenția Relații Funciare și Cadastru	Î.S.	4	3	10,45	1	-1,47		
15	Agenția "Moldsilva"	Î.S.	25	18	10,28	7	-3,36		
16	Cancelaria de Stat	Î.S.	10	6	3,36	2	-1,76	2	
17	Ministerul Justiției	Î.S.	14	4	2,21	4	-2,03	5/1	1 / 0
18	Ministerul Apărării	Î.S.	3	3	2,59				
19	Academia de Științe	Î.S.	11	5	0,19	5	-1,01	1	
20	Alte autorități ale administrației publice centrale	S.A.	1			1	-0,25		0 / 1
		Î.S.	10	4	2,75	4	-3,73	3	1 / 0

Total:	S.A.	103	31	603,65	26	-154,14	45/1	14 / 21
	Î.S.	237	112	159,06	78	- 132,69	44/3	11 / 12

Din 237 întreprinderi de stat administrate de autoritățile administrației publice centrale– 30 nu prezintă rapoarte și informații Biroului Național de Statistică și Agenției Proprietății Publice, 12 sunt în procedură de insolabilitate, iar 11 - în procedură de lichidare.

Din totalul întreprinderilor, 112 au înregistrat profit net în valoare de 159,06 mil lei, 78 de întreprinderi de stat au generat pierderi în mărime de 132,69 mil lei, iar 3 întreprinderi de stat - rezultat nul.

Din 103 societăți pe acțiuni cu cotă de stat – 23 societăți nu prezintă informații Agenției Proprietății Publice și Biroului Național de Statistică, 21 sunt în proces de insolabilitate, iar 14 S.A. - în procedură de lichidare.

Din 43 societăți pe acțiuni cu cota statului mai mare de 25 la sută, supuse analizei – 29 au înregistrat profit net în mărime de 597,66 mil lei, iar 13 - au generat pierderi în mărime de 143,36 mil lei.

În anul 2016, la bugetul de stat s-au încasat venituri sub formă de defalcări din profitul net al întreprinderilor de stat în sumă de 48,06 mil lei (*cu 11,9 mil lei mai puțin decât în 2015*), iar dividende aferente cotei de participare a statului în societăți pe acțiuni în sumă de 76,34 mil lei (*cu 5,87 mil lei mai mult decât în 2016*).

Conform Legii bugetului de stat pe anul 2016, sarcina bugetară la capitolul dividende aferente cotei de participare a statului în societățile pe acțiuni, a fost stabilită în mărime de 75,99 mil lei, fiind îndeplinită în proporție de 100,5%, iar la capitolul defalcări din profitul net al întreprinderilor de stat, sarcina bugetară a fost stabilită în mărime de 47,42 mil lei, fiind îndeplinită în proporție de 101,4%.

Nu au transferat defalcări din profitul net obținut în anul 2015 două întreprinderi și anume:

Î.S. „MoldATSA”, scutită prin Hotărârea Guvernului nr.944 din 1.08.2016, cu condiția achitării defalcărilor din profitul net obținut în anul 2016 în mărime de 50,0 la sută;

Î.S. „Serviciul Asistență Beneficiari la Obiectele Sociale”, în legătură cu situația financiară precară, care s-a soldat cu demararea procedurii de insolabilitate, începând cu 22 septembrie 2016;

În Legea bugetului de stat pe anul 2017, pentru rezultatele obținute în anul 2016, au fost prevăzute venituri ce urmează a fi încasate la bugetul de stat sub formă de defalcări din profitul net al întreprinderilor de stat și dividende aferente cotei de participare a statului în societățile pe acțiuni, în mărime de 31,0 mil lei și corespunzător 78,0 mil lei.

Pentru rezultatele financiare obținute în anul 2016, la situația din 15 iunie 2017, în bugetul de stat au fost înregistrate defalcări din profitul net al

întreprinderilor de stat în mărime de 19,6 mil lei și dividende aferente cotei de participare a statului în societățile pe acțiuni în valoare de 22,4 mil lei.

Analiza economico - financiară a activității întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu cotă de stat atestă:

✓ creșterea valorii activelor față de anul 2015 la întreprinderile de stat cu 3,49%, iar la societățile pe acțiuni cu 1,52%;

✓ creșterea capitalului propriu față de anul 2015 la întreprinderile de stat cu 12,55%, iar la societățile pe acțiuni cu 4,98%;

✓ majorarea venitului din vânzări:

la societățile pe acțiuni cu 0,34%;

la întreprinderile de stat cu 3,02%;

✓ majorarea rezultatului exercițiului financiar la întreprinderile de stat, care cumulativ au înregistrat profit de 26,36 mil lei, fiind în creștere cu 753,59 mil lei față de 2015;

✓ remedierea rezultatului exercițiului financiar la societățile pe acțiuni, care cumulativ au înregistrat profit de 454,29 mil lei, fiind în creștere cu 4 033,5 mil lei față de 2015;

✓ majorarea creanțelor față de 2015 cu 1,83% la societățile pe acțiuni și cu 1,17% la întreprinderile de stat;

✓ micșorarea datoriilor curente cu 6,33% la societățile pe acțiuni și cu 5,23% la întreprinderile de stat;

✓ majorarea datoriilor pe termen lung cu 46,6% la societățile pe acțiuni și micșorarea cu 20,56% la întreprinderile de stat;

✓ micșorarea venitului din vânzări la 21 societăți pe acțiuni cu 1 318,2 mil lei și la 83 întreprinderi de stat cu 332,67 mil lei, ceea ce atrage după sine micșorarea taxei pe valoare adăugată, prezentând un risc fiscal pentru bugetul public național;

✓ majorarea rentabilității vânzărilor la societățile pe acțiuni cu 10,22% și cu 5,63% la întreprinderile de stat;

✓ menținerea capacității reduse a întreprinderilor de stat și a societăților pe acțiuni, per ansamblu, de a utiliza capitalul propriu și activele materiale și financiare în desfășurarea activității operaționale (indicatorii respectivi sunt mult mai mici decât nivelul optim stabilit);

✓ remedierea capacității întreprinderilor de stat și a societăților pe acțiuni în vederea obținerii profitului net, indicatorii respectivi fiind apropiați nivelului optim stabilit.